

Universitätsbibliothek Wuppertal

Griechische Sprachlehre für Schulen

Syntax

Krueger, Karl Wilhelm

Berlin, 1862

Erster Abschnitt - Verbindung nominaler Begriffe

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2232)

Zweite Abtheilung: Synthesis.

Erster Abschnitt: Verbindung nominaler Begriffe.

Vor Erinnerung. Der synthetische Theil der Syntax erörtert die mannigfachen Verbindungsweisen welche zwischen einzelnen Begriffen unter einander und die welche in Satzverhältnissen eintreten.

§ 57. Syntaktische Verbindung nominaler Begriffe.

1. Attributive Verbindung.

1. Das Attributiv eines Substantivs kann zunächst ein Substantiv sein, wo denn beide Substantive gleichsam ein parathetisches Compositum bilden.

A. 1. Von persönlichen Bezeichnungen finden sich so am häufigsten, selten in Verbindung mit dem Artikel, *ἀνὴρ* (wie *γυνή*) und (*ὁ, ἡ*) *ἄνθρωπος* (dies gewöhnlich geringschätzig) mit Benennungen des Standes, Geschäftes, Alters. Nicht hinzugefügt werden *ἀνὴρ* etc., wenn sie nicht in irgend einer Beziehung hervorzuheben sind: *ιδιώτης* ein Privatmann, *ἀνὴρ ιδιώτης* ein Mann der im Privatverhältnisse lebt. Jenes bezeichnet schlechtweg den Stand, dieses einen Mann in sofern er dem Stande angehört. Oft ist die Hinzufügung des *ἀνὴρ* ehrend. *Ἀνηρότερον* ἐκ βασιλέως *ιδιώτην* γαῖαναι ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεύσαι. *Ἔε.* — *Ἄνδρὶ τυράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἔχουσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ, τι ἐνυμέρον οὐδ' οἰκεῖον ὅ, τι μὴ πιστόν.* Θ. *Ἀνὴρ ιδιώτης ἐν πόλει δημοκρατουμένη νόμῳ καὶ ψήφῳ βασιλεύει.* Αἱ. *Ἀνὴρ ὀπλίτης δοῦλός ἐστι τῶν ὀπλων.* Εὐ. *Λεινὸν εἰ τις κατ' ἀνδρὸς πολίτου τοιοῦτα καταφρονέσθαι.* Αἱ. *Οἱ Σπαρτιάται οὐ ταχεῖς ἦσαν περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου ἀνεν ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων βουλευσάτι τι ἀνίκεστον.* Θ. — *Ἄνὴρ ὀήτωρ πάντων τῶν κακῶν αἴτιος.* Αἱ. *Καλόν τι ἂν μοι δοκοῦμεν ποιῆσαι, εἰ προθύμως Γαδάτα βοηθήσαιμεν, ἄνδρὶ εὐεργέτῃ.* *Ἔε.* *Λεινὸν τι ὥς ἀληθῶς κινδυνεύει καὶ ἀνδρὶ εἶναι ἀνὴρ ἀδολέσχης.* Μ. *Γέροντι πείθου ἀνδρὶ. Θεογγις.* *Ἀνδρὸς ὀργῶντος εἰς Κύπριον νεανίου ἀγύλακτος ἢ τηρησῆς.* Εὐ. *Γυναικὶ αἰσχρὸν μετ' ἀνδρῶν ἐστάναι νεανιῶν.* Εὐ. *Ἐχθρὸν νέῃ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνὴρ.* Αῤ. *Δωρὰ τις δίδωσι μοιχῷ γραῦς γυνή.* Αῤ.

Λεινὸν ἦν προέσθαι δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας. Δη. Βούλοιο ἂν ἐμὲ μᾶλλον τὸ ἀργυρίου λαβεῖν ἢ τὸν μέτοικον ἀνθρώπον. Δη. Ἀγανακτῶ, εἰ διὰ πόρνην καὶ δοῦλην ἀνθρώπων περὶ τῶν μεγίστων εἰς κίνδυνον κατέστηκα. Αν. Προσέρομαι μοί τις πρεσβύτης ἀνθρώπος. Αν. — Ἡ ἀριθμητικὴ διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ἀνθρώπος. Πλ. (Τούτῳ ἐστὸν παμμέγῳ, οὐ κατὰ τὴν Ἀκαρνανεὶ τὴν παγκρατιαστὰ ἐδέλφῳ. Πλ.)

Α. 2. Ueber (δ) Εὐφρότης ποταμός u. ä. § 50, 7, 1—7.

[Α. 3. Hierher gehören als Schimpfnamen ὀλεθρος Μακεδόν Dem. 9, 31, δ. γραμματεὺς 18, 127, γέροντες ὀλεθροὶ Nr. Eph. 325. Vereinzelt finden sich eben so ὀπισθοφύλακες ὀπλίται, λογαγοὶ Xen. An. 4, 1, 6, 7, 8; sogar λογαγοὶ πελτασταὶ und γυμνῆτες τοξίαχοι 4, 1, 26, 28. Der gleichen Substantive (auch die Α. 1) waren ursprüngliche Adjective und daher findet man auch nicht nur λόχοι φύλακες Xen. An. 6, 3, 9, ὀπλίτης στρατός, κόσμος Eur. Heracl. 699, 800, Plut. Ant. 41, ἱπποῦς στρατός Her. 4, 136, 1, ὄχλος γυμνῆς Aesch. 312, wohl auch ὄμιλος στρατιώτης zu Thuk. 6, 24, 3, ναυῆς ὄμιλος Eur. Hel. 920, sondern sogar οἰκίτης Eur. Dr. 529, νεανίας πάρος Hel. 209, νεανία λόγοι Alf. 679, παρθένος χεῖρ, ψυχὴ Ptoim. 838, Hipp. 1006, πρωμνήτης κάλως Med. 770, λόγος ἐπαινος Plat. Phaidr. 260, b, λόγος πλεονέκτης Her. 7, 158, 1, δραπέται πόδες Aisch. 3, 152. Doch ist dergleichen in der guten Prosa im Allgemeinen sehr selten.

Α. 4. Die Völkernamen stehen oft völlig adjectivisch, regelmäßig bei persönlichen Substantiven. Οἱ Ἕλληνες πελτασταὶ ἔθρον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Es. vgl. z. Th. 1, 62, 2. Bei Homer findet sich neben λαὸς Ἀχαιῶν auch λαὸς Ἀχαιοί, Τρωικός. [Ueber Ἕλλην als Fe. u. Ἑλλάς als Masc. Pflugk zu Eur. Her. 131 u. Germ. zu Soph. L. 334.]

2. Am gewöhnlichsten ist das Attribut eines Substantivs ein Adjectiv oder Particip, ein Adverbium oder eine Präposition mit ihrem Casus.

Α. 1. Vorangestellt wird von beiden Begriffen der betontere, mag der Artikel hinzutreten oder nicht. Vgl. § 50, 8, 1. Πικρὸν νέε γυναικὶ πρεσβύτης ἀνὴρ. Εὐ. Τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει μικρὰς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς. Γν. Οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἀνδρας ἐλπίδας σιτουμένους. Aisch.

Α. 2. Ueber attributiv gebrauchte Adverbia, Präpositionen mit ihrem Casus und Sätze § 50, 8, 8—20 vgl. 6 Α. 9; über den Ge. § 47, 9 u. § 50, 8, 11; über den Da. § 50, 8, 12; über ὅλος, πάς u. § 50, 11, 7 u.; über αὐτός, ὁδε u. eb. Α. 15, 19 u.

Α. 3. Ein Epitheton kann mit seinem Substantiv zu einem Gesamtbegriffe verschmolzen und diesem ein anderes Epitheton beigesetzt werden. Γέρον ἐραστής ἐσχάτη κακὴ τύχη. Γν. Ἀθάναντον ἐστὶ κακὸν ἀναγκαῖον γυνή. Phil. — Περὶ ἀνθρώπων ὁφάντων πρὸς πρὸτον λέγει. Πλ. Τί πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτη; Πλ. — Ἄλλη μία μόνη δουλεία ἐκουσίως λείπεται οὐκ ἐπονείδιστος· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ περὶ τὴν ἀρετὴν. Πλ. Ueber πολλὰ καὶ δεινὰ πράγματα u. ä. § 69, 32, 3.

Α. 4. In andern Verbindungen werden mehrere Adjective bloß als Adjuncta an einander gereiht. Οἱ Μοσσόνοικοι ἄλλα δόρατα εἶχον παχέα, μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν γέροι μόλις. Es. Vgl. § 59, 1, 1.

(A. 5. Außerdem kann von zwei Adjectiven eins prädicativ stehen, in eben dem Sinne den es bei hinzugefügtem ὦν haben würde. Πένης οὐδὲν εὐγενὲς ἀνὴρ. Εὐ. Τίς ἄμοχθος εὐκλεής; Εὐ. (Οὐδείς ὦν ῥέθρυμος εὐκλεής ἀνὴρ. Εὐ.) Ρέθρυμος ἂν ᾗς, πλούσιος πένης ἐσθ. Μέ.)

A. 6. Ueber die Verbindung mehrerer Participia ohne καὶ § 56, 15, 1—6.

II. Prädicative Verbindung.

3. Prädicativ kann ein Substantiv oder Adjectiv, auch ohne eintretendes Prädicatsverbum, an ein Nomen, selbst an ein bloß im Verbum enthaltenes, angefügt werden, wo wir meist als, zu, für hinzusetzen. Vgl. § 55, 4, 4 u. die Neg. zu Kr.s Ausgaben u. Prädicat. Θεὸς συνεργὸς πάντα ποιεῖ ῥαδίως. Γν. Μὴ ὡς θεῷ νομίζετε Φιλίππῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα. Αἱ. — Κλέων ἡρέθη κατὰσκοπος. Θ. Ἴπποι ἤγοντο θύματα τῷ ἡλίῳ. Ξε. — Τίνος διδάσκαλοι ἦκατε; Πλ. — Πολλὰ τὰδ' ἐν τῷ μακρῷ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπων χρόνῳ. Σο. Ἐγὼ αὐτὰς (τὰς νῆας) ἐλάσσους ἢ βασιλεὺς ἔταξε ἐκκλεγγῆναι. Θ. Vgl. § 50, 11, 1. Ueber die Beziehung des Prädicats auf die Zukunft s. Th. 4, 2, 2. 116, 2.

A. 1. Ein solches Prädicat erscheint auch als obliquus Casus; wenn es ein Substantiv ist, am häufigsten als Accusativ: οὐβλικὸς Prädicat. Αἰκάιος ἂν ᾗς, τῷ τρόπῳ χρήσει νόμῳ. Μέ. Αἰκαία δρᾶσας συμμαχον τεύξει θεῷ [συμμαχῶ χρήσει θεῷ]. Γν. Αἰκαία δρᾶσας συμμαχους ἔξεις θεούς. Μέ. Πένητας οὐδείς βούλεται κτᾶσθαι φίλους. Εὐ. Ὅσον νόσημα τὴν Κύπρῳ κεκτήμεθα. Εὐ. Ὅστις λόγους παρακαταθήκην λαβὼν ἐξείπεν ἄδικός ἐστιν ἢ ἀκρατής ἄγαν. Γν. — Τὰ δάνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ. Γν. Πειρῶ τὸν πλοῦτον χρήματα καὶ κτήματα κατασκευάζειν. Ἴσ. Πῶς οὐκ αἰτοπον τοὺς προεστῶτας τῶν Ἑλλήνων ἓνα ἄνδρα τοσούτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην; Ἴσ. Στρατενόμεθ' αἰρούμενοι καθάρματα στρατηγούς. Εὐπολις. Οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιμητὰς ἐκείνων ἀποδεικνύουσιν. Ξε. — Ἐρασκεν ὄνειδος ἐξελθεῖν ταύτην τὴν στρατιάν τῇ πόλει. Αἱ. Ἐγὼ τὸν Σόλωνα ἀνακείσθαι τῆς τῶν τότε δημογορούντων σωφροσύνης παρὰ δειγμα. Αἱ.

A. 2. Wenn ὡς hinzutritt, wie öfter bei χρῆσθαι, so ist es vergleichend: pro, so wie, nicht anders als. [s. Th. 1, 53, 2.] Ἐπίσταται οἱ χρειτόνες τοῖς ἡτιοσιν ὡς δούλοις χρῆσθαι. Ξε. Ἀλκιδάμας οὐχ ἡ δύνεματι χρῆται ἀλλ' ὡς ἐδέσμευσι τοῖς ἐπιδέτοις. Ἀρλ. [So auch ὡςπερ Xen. Dit. 14, 9.]

A. 3. Das oblique Prädicat kann auch ein Adjectiv oder Participium sein. Vgl. über die Stellung beim Artikel § 50, 11, 1. Hieher gehört auch ἰσάναί τινα χαλκοῦν u. ä. Jemanden eine eberne Bildsäule errichten. Ἀσκληπος ὅστις καὶ τὰ κατὰ πρηνὴ λέγων οὐ τοῖσδε χρῆται τοῖς καλοῖς ἀληθείαις. Εὐ. Ἐνόμιζεν ὅσῳ ἂν θάπτον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρσκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μεγαίσθαι. Ξε. — Τῆς τύχης εὐδαίμονος τύχοιτε. Εὐ. [vgl. Th. 2, 62, 3.] Ὅταν ἀκούω ἀνδρὸς περὶ ἀρετῆς διαλεγομένου, χαίρω ὑπερφῶς. Πλ. — Τὰς πρὶν φρε-

νας οὐκ εἶχες ὑγιεῖς. Εὐ. Οὐ τοι τὰ χρήματα ἴδια κέκνηται βροτοί. Εὐ. Τὰς ἐντευξεις μὴ ποιοῦ πυκνὰς τοῖς αὐτοῖς. Ἰσ. [vgl. zu κε. Απ. 1, 10, 2.] Τὰς ὁμιλίας ἐσθλὰς διώκειν ὧ νείοι σπονδάετε. Εὐ. Τὰ ληθὲς ἰσχυρὸν τρέφω. Εὐ. Τὸν τῇ γῆσει οἰκείον οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον ποιεῖ. Γν. Τοὺς στρατηγούς ὀλίγους χρὴ ἐλέσθαι. Θ. Ὁ Αἰδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ. Σο. Ἐξεσι τοῖς ἐφόροις ἀκρίτους ἀποκτείνειν τοσοῦτους ὁπόσους ἂν βουληθῶσιν. Ἰσ. — Φίλιππον θανάτῳ καὶ χαλκοῦν ἰσταῖσιν. Αἱ. (Σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθῃτι. Πλ.)

Α. 4. Das oblique Prädicat erscheint auch in Verbindung mit Präpositionen. Τὸ ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἐκόντων θανάτῳδεσθαι τοῦ παρὰ τοῦ δεσπότου λαμβάνειν ὅτιον καὶ τὸν εἶναι δοκεῖ. Αἱ. Λεγεμέσατε ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδεύουσιν. Εἰ. Νόμους ἔθεσθε ἐπ' ἀθλοῖς μὲν τοῖς ἀδικήσουσι, ἀθλοῖς δὲ τοῖς ἀδικησόμενοις. Αἱ.

Α. 5. Als Prädicat, gew. als obliques, erscheinen auch demonstrative, relative und interrogative Pronomina. Σὺ οὗτος ἐρέθης. Αἱ. vgl. § 51, 7, 9. — [Ueber τοιοῦτος u. τοσοῦτος z. Δθ. 2, 78, 3. 4, 77, 1.] Πάσχονσι τοῦτο ταυτὸν ταῖς νικτούσας. Πλ. Τὰς ἐλπίδας ἔχω τοιαύτας. Ἰσ. Τοὺς περὶ πραγμάτων ἀνομοίωιν τοῖς ἄλλοις ἀγωνιζομένους ἀναγκάζειν ἐστι καὶ τοῖς λόγοις τοιούτοις χρῆσθαι. Ἰσ. [vgl. z. Δθ. 6, 43, 1.] Θησὺς καὶ Ἡρακλῆς οὐ μόνον τοῖς ὅπλοις ἐκοσμήσαντο παραπλησίους ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐξηράσαντο τοῖς αὐτοῖς. Ἰσ. — Παράδειγμα ποιήσατε τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν οἷων ἑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται. Αὐ. [vgl. κε. Απ. 5, 5, 15.] Οὐκ ᾔδει οἷους θηρίοις ἐπλησίαζε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. Αἱ. (Ἐπίστασθε περὶ οἷων τινὸς ὄντος ἐμοῦ ψηφισθε. Αὐ.) Οὐδὲν ἐδήλουν ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν. Θ. Ὁ γίλαθ' ὅσ' ἡμῖν τὰ γὰθὰ δέδρακας εἰρήνην ποιήσας. Ἀρ. [Da. Δθ. 8, 27, 2.] — Τί ἔχοντες δίκαιον ἢ τί τοι ἰσχυρὸν ἀντιδικήσομεν; Αἱ. — Ποῖ λέγεις καὶ παρὰ τίνας τοὺς ὁμάς; Πλ. Ueber den Artikel § 50, 11, 1.

Α. 6. Wenn ein interrogatives Pronomen einem demonstrativen als Prädicat angefügt ist, so müssen wir (wie auch bei manchen der Α. 5 angeführten Stellen,) den einen Satz oft durch zwei übersetzen: τίς οὗτος ἔρχεται wer ist dieser der da ankommt? τί τοῦτο λέγεις was ist dies was du sagst? oder was willst du damit sagen? τίς οὗτος σῶμα τοῦμὸν οὐκ ἔξς κείσθαι; Εὐ. Τί τοῦτο εἰρησθαι γῶμεν; Πλ. — Τί τοῦτ' ἔλεξας; Εὐ. Τί ἀδικούμεν τοῦτό σε; Ἀρ. Τίνας τοὺςδ' εἰσρωῶ; Εὐ. — Ποῖα ταῦτα λέγεις; Πλ.

Α. 7. Zu einem demonstrativen Pronomen, wie ὅδε, οὗτος, kann auch ein Substantiv oder Subjectiv als Prädicat hinzutreten. Vgl. Α. 1. Οἷαν ἐχίδναν τήνδ' ἐγνους. Εὐ. Ἐρώτημα τοῦτ' ἐρωτᾷς ἢ λόγον τινὸς ἀρχὴν λέγεις; Πλ. Οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἂ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τυράννοι οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κειρήσονται. Πλ. Οὐχ ἅπλοῦν ἐτι τοῦτο ἐρωτᾷς; Πλ. Τοῦτο παντελῶς εὐήθες ψήθης. Αἱ. (Ueber das Prädicat bei Interrogativen und Relativen § 50, 11, 1. vgl. z. Her. 2, 102, 2.)

4. Als Prädicat kann so auch ein Nomen angefügt werden das erst in Folge der Handlung des Verbums als Prädicat eintritt: proleptisches Prädicat.

Α. 1. Nur in einigen Verbindungen ist das proleptische Prädicat ein Substantiv, wie bei uns in der gemeinen Sprache: er lernt Kaufmann. Κλαχὸν βασιλεύς, ὥσπερ προεκήθη. Αἱ. Περιεχλῆς τοὺς νείεις ἐπ-

πέας ἰδιδάξεν οὐδενὸς χεῖρους Ἀθηναίων. Πλ. [Σωκράτης παῖς ἐμάνθανε λιθοξόος τὴν τοῦ πατρὸς τέχνην. Dion Chrys. 55 p. 283 R.]

Α. 2. Von Adjectiven erscheinen als proleptische Prädicate μέγας, ὑψηλός, μακρός u. ä. bei αὔξειν, αἰρεῖν u. ä. Verben. Ἀλλως αὐτὸν αἰχμάλωτον εἴλομεν. Εὐ. — Ἀρας μετέωρον ἐς τὸ βάραθρον ἐμβάλω. Ἀρ. Ἀὐρ ἔχει τὴν γῆν μετέωρον. Ἀρ. Ὁ δεσπότης μου μετέωρος αἰρεται. Ἀρ. — Ἐνα τινὰ αἰεὶ ὁ ὄμιλος εἰώθε διαφροντῶς προτίσασθαι ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὔξειν μέγαν. Πλ. Μέγας ἐκ μικροῦ ὁ Φίλιππος ἠύξηται. Ἀθ. Ὑψηλὸν ἐξαίρει αὐτόν. Πλ. Ἥμετε τοῦ ὕψος τοῦ τείχους μέγα. Θ. Τοὺς λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰώθος μηχανούμεν. Θ. — Πενία διδάσκει ἀνδρα τῇ χρεῖα κακόν. Εὐ. Μουσικὸν ἔρος διδάσκει, καὶ ἄμουςος ἢ τὸ πόν. Εὐ. — Λεῖ τὰ ἐπίθετα καὶ τὰς μεταφορὰς ἀρμολογούσας λέγειν. Ἀρλ.

(Α. 3. Auch eine bevorstehende Bestimmung kann das proleptische Prädicat ausdrücken. Τὰς βελάνους τραγήματα ἀπέτιθεσαν. Ξε. Νῆες ἐξηγοντα πωρεπεπλύνεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροῖ. Θ.) vgl. § 57, 3 C.

5. Ein Prädicat wird oft von einem andern, am häufigsten einem Verbum, d. h. eig. dem Particip angefügt: adverbartiges Prädicat. Gewöhnlich erscheinen so nur Adjective.

Α. 1. So finden sich z. B. μέγας und πολὺς bei ἴδω und πνέω sowohl in eigentlicher als in uneigentlicher Bedeutung. [Ζεὺς χρόνος ὅνεις Ἀνάνη συνεγένετο. Ἰσ.] Ὁ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐδῶν μέγας. Θ. [3. Arr. 6, 25, 5 lat. Α.] Ὁ ἄνεμος ἐκπνεῖ μέγας. Θ. — Ἔστι κορήν ἡδέος ὕδατος καὶ ἄφθονος ῥέονσα. Ξε. Κύπρις οὐ φορητόν, ἦν πολλὴ ὄνῃ. Εὐ. Τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καὶ ὄνῃ οὐκ εἴξα. Ἀθ. Ὁ ὄχλος πλείων καὶ πλείων ἐπέδρην. Ξε. Πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγγειται. Ἀθ. [3. Th. 4, 22, 2.]

Α. 2. Ähnlich gebrauchte man ἄσμενος, ἐκὼν, ἐκούσιος, ἐδελοῦσιος u. a; ja selbst Participia, wie ἐθέλων, z. B. οἱ ἐθέλοντες εἰς κινδύνους καθίστάμενοι (Ἀνδ.), diese aber nicht bei Substantiven, also z. B. nur ἐθελονταὶ φίλοι. [3. Xe. An. 1, 6, 9.] Ueber die Stellung beim Artikel § 50, 12, 1 u. 4. [Ἦσυχος Xen. An. 6, 3, 11 u. Ryr. 5, 3, 55 bedarf für die Prosa noch zureichenderer Begründung; dichterische Stellen bei Elmsley zu Eur. Her. 7.] Ἀρχεῖν ἄσμενος αἰρεθεὶς παραινέ ἡμῖν ἐκπλεῖν. Θ. Ἀσμένοισι ἐγγίγνεται τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων. Θ. Κακὸς ἐκὼν οὐδεὶς. Πλ. Ὁ κακὸς ἄκων τοιούτος. Πλ. Ἄκων ἄμαρ τῶν οὐθεὶς ἀνθρώπων κακός. Σο. Τὰς πόλεις ἐκούσας παρέλαβεν. Ξε. Σκῆψασθε εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ἐπὶ τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἐκούσιν ἀποστάσιν τὰς αὐτὰς ζημίας προσθήσετε. Θ. — Λέγουσι τινες ἐκούσιον γαρμάκῳ ἀποθανεῖν Θεμιστοκλέα. Θ. Ὁ Νικίας ἀκούσιος ῥηθιμένους ἄρχην ἀποτρέφει βούλετο. Θ. — Τὸ μὴ γένειν τοὺς πόνοους, ἀλλὰ ἐθέλοντὴν ὑπομένειν τῷ ἄρχην παιδευμένῳ ἂν προσθιγμέν. Ξε. Προθύμως ἐχωρῶντο, αἵτε οὐκ ἀνάγκη, ἀλλ' ἐθελούσιοι καὶ χάριτος ἔνεκα ἐξιόντες. Ξε. Τοὺς ἐμοὶ ἐθελουσίους τούτους ἐπισπομένους ἀμείμπους πάντας ποιεῖτε. Ξε. — Οἱ φιλόσοφοι αὐτόματοι ἐμφύονται. Πλ. Ἐκεῖν γερόμεν' αὐτόματα πάντα τάχαδ'. Αἰγ. Ὁ ἐλευθερός ἐπαινῶν καὶ μὴ μάλιστα ἔστι καταγανής. Πλ. — Ἐθέλων ἐπεται. Ξε. Ἡ γῆ θέλουσα τοὺς δυναμένους καταμανθάνειν καὶ δικαιοσύνην διδάσκει. Ξε. Τῷ σφενδονᾷ ἐντεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν ἐνδύσσωμεν. Ξε. — (Χορὴν Μυτιληναίους μὲν διὰ γέροντας τῶν ἄλλων ἢ γ' ὡμῶν τειμῆσθαι. Θ. [3u 3, 39, 5.] Οἷται

πραγμοῦδιαν εἶναι τὴν τούτων σύστασιν, πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένην. Πλ.)

A. 3. Ordinale Adjective, wie πρότερος, πρώτος, ὕστερος, ὕστατος, τελευταῖος bezeichnen prädicativ angefügt die Ordnung in der dieselbe Handlung unter mehrern Begriffen dem erwähnten zukommt, während die entsprechenden Adverbia, πρότερον, πρώτον, ὕστερον (vgl. § 46, 3, 2) die Ordnung bestimmen in der unter mehrern Handlungen desselben Subjects die erwähnte erfolgt ist: πρώτος Μηθύμην προσέβαλε er war der erste der M. angriff; πρώτῃ M. πρ. M. war der erste Ort den er angriff; πρώτον M. πρ. seine (oder überhaupt die) erste Handlung war der Angriff auf M. [3. Th. 3, 101, 1.] Ueber die Stellung bei hinzutretendem Artikel § 50, 11, 1 u. 12, 1 u. 4; über πρώτον und τὸ πρώτον § 46, 3, 2. Aehnlich unterscheiden man μόνος und μόνον, wiewohl zuweilen μόνον erscheint wo man μόνος erwarten möchte. Σπονδὰς λύνουσι οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες. Θ. Ἐξὼν αὐτοῖς προτέροις διαβάσι τῶν ἐξῶν ἕκαστον χειροῦσθαι. Ἰσ. Καλὸν ἐστὶν ἐν ταῖς τῶν ἄλλων ἀδικίαις καὶ μανίαις πρώτους εὖ φρονήσαντας προστῆναι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Ἰσ. Λακεδαιμόνιοι ὕστεροι ἀφίκοντο τῆς ἐν Μακεδονίᾳ μάχης γενομένης μὲν ἡμέρᾳ. Πλ. Τοὺς αὐτῶν νόμους ἀρέσκειν ἑκάστοις ἀναγκαῖον πού, τοὺς δὲ τῶν ἄλλων ὑστέρους. Πλ. Ὑστερόν ἐστιν ὕστατον ἐπλεθροῦτα λέγειν. Ἰσ. Οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε. Δη. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι κρινόμενοι σώζονται. Αν. Κακὸς κακῶς ἀπόλοιτο ὃς γυναικα δεύτερος ἔγχε' τὸν γὰρ πρώτον οὐκ ἐρῶ κακῶς. Εὐδούλος. — Ἦ ἐγκράτεια μὴ μόνον ποιοῦσα κατερεῖν μὴ καὶ ἡδεσθαι ποιεῖ. Ξε. Τῶν ὄντων ᾧ νοῦν μόνον κτᾶσθαι προσήκει λεκτέον ψυχῇ. Πλ. Μὴ θανόν ποτε σοῦ χωρὶς εἴην τῆς μόνῃς πιστῆς ἐμοί. Εὐ. Οἱ τύραννοι Ἀθηναίους εἰκοστήν μόνον πρᾶσσόμενοι τὴν πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκομίσαν. Θ. Περιέμενον Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ ὑποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅλοις ἀθρόους γενέσθαι. Θ. Ἐργοῖσι χρηστός, οὐ λόγοις ἔχον μόνον. Αντιφάνης. Τοὺς γε φιλοσόφους ἐν τοῖς λόγοις φρονούντας ἐνρίσκω μόνον. Ἀνάξипπος.

A. 4. Aehnlich werden besonders mit Verben der Bewegung temporale Adjectiva verbunden, wie ὀρθριος, δευτεραίος, τριταίος u. ἀφίκετο er kam in der Frühe, am zweiten, dritten u. Tage an. Vgl. § 24, 3, 7. Eben so finden sich αἰφνίδιος [3. Th. 6, 49, 2], χρόνιος [zu 1, 12, 1] u. a., einzeln auch locale Adjective, wie πελάγιος [3. Th. 8, 39, 3]; dergleichen ὑπόσπονδος. Ἐσπέρας ἀκούσας ὀρθριος ἦεις. Πλ. Κατέβαινον εἰς τὰς κόμας ἤδη σκοταῖοι. Ξε. Δευτεράιοι ἀμφὶ δέλην γίνονται πρὸς τῷ Γαβρόν χωρίῳ. Ξε. (Ἄγρις ἐβδομαῖος ἀρ' οὐ ἔκαμιν ἐτελεύτα. Ξε. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας πεμπταῖα λογιζομαι τὰ παρ' ὁμῶν ἐν τοῖς Φωκεῦσι γενέσθαι. Δη.) Ποσειάδης ἀντὶ στρατεύματι ἐκείσε ἀμικοῖμην; Ξε. — Σχολαῖοι ἐκομίσθησαν. Θ. Ἀγνοῦνται αἰφνίδιοι. Θ. Χρόνιοι ξονιόντες τὰ οἰκία πρᾶσσουσιν. Θ. [zu 1, 12, 1.] — Ὑπαίθριος ἐταλαιώρει. Θ. — Ἰππίας γῶρε ὑπόσπονδος εἰς Σίγειον. Θ. Τοὺς ἀνδρας διεκομίσαν (ἀπέδωκαν) ὑποσπόνδους. Θ. [3. 1, 63, 3. 6, 88, 10.]

III. Appositive Verbindung.

6. Appositiv verbinden sich Begriffe auf mehrere, 3. Th. sehr verschiedene Arten, am innigsten durch synthetische Apposition,

bei der zwei Begriffe, z. B. ein Eigennamen mit dem Gattungsbegriffe desselben, verbunden gleichsam ein Compositum bilden. So namentlich in Verbindung mit dem Artikel. *Σ.* § 50, 1—6. *Προςῆλθον ἡμῖν πέρουσι τοῦ μεταγεινιώνος μηνός. Αἱ.*

7. Weniger innig ist die epithetische Apposition, die der attributiven Verbindung (§ 50, 8, 1) entspricht, auch mit Bezug auf Gebrauch und Stellung des Artikels mit ihr übereinstimmend (§ 50, 7, 4 u. 8—12), und besonders rücksichtlich der Eigennamen zu bemerken ist.

Α. Mehr scheiden sich die Begriffe wenn sie beide ihren Artikel haben, besonders wenn die (dann betontere) Apposition vorangeht. *Ἡ Φυλομαχὴ ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου καὶ ὁ Πολέμων ὁ πατὴρ ὁ Ἀγνίου ἀδελφοὶ ἦσαν. Αἱ.* *Ὁ ἀδελφὸς ὁ Ἀρεθοῦσιος οὐδὲνα εἶα ὠνεῖσθαι. Αἱ.* — *Τὸν μισθὸν καὶ ἀναιδῆ φιλάζουσαν τὸν Φιλοκράτη. Αἱ.* *Τὴν πεντητηρίδα τότε πρῶτον ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Ἀήλια. Θ.* vgl. 9 *Α.* 1.

8. An die epithetische schließt sich die partitive Apposition an. vgl. § 47, 28, 3.

Α. Genauer sind hier zwei Arten zu unterscheiden: die distributive, durch die dem Ganzen seine Theilbegriffe gegensätzlich ange-schlossen werden; und die adjunctive, durch die dem Ganzen nur ein, meist numerischer Begriff angefügt wird. Als solcher kann auch ein collectiver Singular sich mit einem Plural verbinden, und dabei selbst, in sofern die Apposition näher steht und übergewichtlich ist, das Verbun im Singular stehen. Vgl. § 47, 28, 3 und 63, 1, 3. *Ἀπαι αἱ μὲν χρησταὶ εἰσιν, αἱ δὲ κακαί. Πλ.* — *Ἦγοῦμαι τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πολλοὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἐκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους. Πλ.* *Οἱ ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίων οἱ δυνατώτατοι ἀνεχώρουν. Θ.* [*Αἱ. 3. Dion. p. 305.*] — *Πᾶσι τοῖς ἐδομονομένοις ἔργον τι ἐκαστῷ ἐν τῇ πόλει προστέταται. Πλ.* — *Αἱ τέχναι τὸ αὐτῆς ἐκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὁμολογεῖται καὶ ὁμολογεῖται. Πλ.* *Οὗτοι ἄλλος ἄλλα λέγει. Σ.* — *Οἱ ἵππεῖς ἐρημοὶ οἰχονται μοι ἄλλος ἀλλαχῇ διώκων. Σ.* Ueber ἐρημοὶ 3. *Her. 7, 187, 1;* über das Participle § 56, 9, 1 u. 2.

9. Die selbständigste ist die parathetische Apposition, die, besonders wenn sie ohne Artikel eintritt, einem relativen Nebensatze (ὅς—ἐστίν) gleich gilt. *Πολλοὺς ὁ θυμὸς ὁ μέγας ὤλεσεν βροτῶν ἣ τ' ἀνυσία, δύο κακῶ τοῖς χρωμένοις. Εὐ.* *Τὸ σῶμα δεινὰ καὶ ἀναγκαῖα ἐν ἑαυτῷ παθήματα ἔχει, πρῶτον μὲν ἡδονήν, μέγιστον κακοῦ δέλεαρ, ἔπειτα λύπας, ἀγαθῶν φυχάς, ἐπὶ δ' αὖ θάρρος καὶ φόβον, ἄφρονες ἐνυμβούλω. Πλ.* *Κόλακι, δεινῷ θηρίῳ καὶ μεγίστῃ βλάβῃ, ὅμως ἐπέμειν ἡ φύσις ἡδονὴν τινα οὐκ ἄμυστον. Πλ.* — *Ἡ ἡμετέρα πόλις, ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων, νῦν οὐκέτι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνίζεται. Αἱ.* *Τὰ ἔθλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα, ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ, ὑπερορῶμεν. Αἱ.* Vgl. § 50, 7, 12.

Α. 1. Es ist nicht nöthig, daß die Apposition ihrem Nomen unmittelbar folge oder unmittelbar vorangehe. vgl. 10, 7 *Α.* u. zu *Σ.* An. 1, 6, 11

lat. A. Οὐκ ἔστι πενίας ἱερὸν, αἰσχίστης θεοῦ. Γν. Ἀλήθεια πα-
ρίστω σοὶ καὶ ἐμοί, πάντων χρημάτων δικαιοτάτων. Γν. Οὐκ αἰ-
σχρὸν οἰκίους οἰκεῖν ἡσσασθαι, ἢ Δωριέα τινὰ Δωριέως ἢ Χαλ-
κιδῆα τῶν ξυγγενῶν. Θ. Σιγᾶν καὶ σωφρονεῖν αὐτῇ γῆσι χρῆται,
δύο κακῶ μεγίστω. Ἀρ.

A. 2. Wenn eine Präposition hinzutritt, so pflegt sie bei dieser
Apposition nicht wiederholt zu stehen. Χωρῶμεν ἡδὴ παῖδες ἐς τὰ τῶν
σοφῶν διδασκαλεῖα, μουσικῆς παιδεύματα. Σο. Περὶ χρημάτων
λαλεῖς, ἀβεβαίον πράγματος. Μέ. Ἐκ λόγων, κορυφὸν πράγμα-
τος, ἔργῳ μίση καὶ ἐχθρὰ βαρύνεται γίγνεται. Πλ. (Ἐν τῷ Ἀρείῳ
παρῶ, ἐν τῷ σεμνοτάτῳ δικαστηρίῳ, ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἀποδνήσκει. Ἀν.)

A. 3. Fast epithetisch ist die parathetische Apposition, wenn sie,
übergewichtlich betont, ihrem Begriffe vorangeht; ein Verhältniß bei dem
z. Th. auch ein Uebergang zu dem A. 10 erwähnten eintritt. Ἄ ἄν τις
ἐκὼν ἐκόντι ὁμολογήσῃ γασὶν οἱ πόλεως βασιλῆς νόμοι δίκαια εἶναι.
Πλ. Ὡ Ζεὺ τί δὴ κίβδηλον ἀνθρώποις κακόν, γυναῖκας ἐς γῶς
ἔλιον κατώκισσας. Εὐ. — Ὁ κοινὸς ἱατρός σε θεραπεύσει, χρόνος.
Φιλippiδης. Τὸ κορυφώτατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάμνει, πενία. Μέ.

10. Exegetisch ist die Apposition, wenn sie einem allge-
meinern Begriffe den bestimmteren zufügt: nämlich. Statt ihrem Be-
griffe wird sie zuweilen einem auf denselben bezogenen Relativ ange-
fügt. Εἰσὶν ἡδοναὶ πολλαὶ βίον, μακρὰ τε λέσχα καὶ
σχολή, τεργνὸν κακόν, αἰδώς τε. Εὐ. Ὁ θάνατος τρυχάνει
ὦν δυοῖν πραγμάτων διάλυσιν, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώμα-
τος, ἀπ' ἀλλήλων. Πλ. (Ἄν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφα-
λὴν ἢ πρόσωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας, κατὰ τοὺς νόμους
φεύξεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος πόλιν. Ἀν.) — Ὡς θανασιῶς πέ-
φυκε τὸ ἡδὺ πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίως ἔχειν, τὸ λυπηρόν. Πλ.
Τὸ δίκην δίδοναι μέγιστον κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας.
Πλ. — Ὅρθῃ ἢ παροιμίᾳ, τὸ τὰς ἀπάσας μὴ ῥάδιον εἶναι
διαφυγεῖν. Πλ. Φήμη πλανᾶται καὶ διέγνωσται πάλαι, τὸ μὴ
βεβαίους τὰς βροτῶν εἶναι τύχας. Γν. — Οὐδεὶς ἔστ' ἀτελής,
οὐδ' οὐς οὗτος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστο-
γείτονος. Ἀη. Vgl. Elmsley zu Eur. Her. 601 und Pflugk zur
Hef. 771.

A. 1. Eine solche Apposition haben auch mit Adjectiven,
besonders mit pronominalen, verbundene Substantive. Ἐν
ἔστ' ἀληθὲς γίγνεται, ἐγγνώμων τρόπος. Μέ. Ἐν ἀπέχρημα πάγ-
κοινων βοτοῖς, οἱ περὶ τυράννους καὶ πόλεις ὑπηρεταί. Εὐ. Κοινὸν
ἀγαθὸν ἔστι τοῦτο, χρηστὸς εὐτυχῶν. Μέ. Οὗτος ὁ τρόπος ἦν
τῆς τῶν παλαιῶν φιλοσοφίας, βραχυλογία τις Λακωνικῇ. Πλ.
Τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτο ἔστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρι-
σμός ψυχῆς ἀπὸ σώματος. Πλ. — Τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία αὕτη ἢ
ἐπινοεῖδιστος, ἢ τοῦ οἶεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν; Πλ. Πολλοὶ
μεθοῦνται ἀλλοτριᾶν φωνήν, τὴν τῶν αὐτῶν. Πλ. Ζεὺς δὲ μέ-
γιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν, γυναῖκας. Σιμ. Ἀμ. Μάλα φιλοσόφου
τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θανατῶσαι. Πλ. (Ἐνέστι τοῦτο τῇ τυραννίδι
νόημα, τοῖς φίλοις μὴ πεποιθέναι. Αἰ.) Μένει ἡδὲ ἢ οἷσιν, τὸ
ψυχὴν ἀρμονίαν ἐνυγεῖσθαι. Πλ. (Τὸ τῆς πόλεως ἡθος ἴδοι τις ἂν
τοιούτον [.] ἀψευδὲς καὶ χρηστόν. Ἀη.)

Α. 2. Eben diese Apposition kann auch bei substantivirten Adjectiven, besonders pronominalen, eintreten. Vgl. § 50, 11, 21. Ποτέρω εἰκός ἐστι πιστεῦσαι, τῷ διὰ τέλους τὸν αὐτὸν λόγον αἰεὶ λέγοντι ἢ τῷ τοτὲ μὲν φάσκοντι, τοτὲ δ' οὐ; *Ant.* Περικλῆς θυσὶν ἐγένετο μαθητῆς, Ἀναξαγόρου τε καὶ Δάμωνος. *Is.* — Τοῦτω διαφέρει ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζῶν, τῷ τιμῆς ὀρέγεσθαι. *Es.* (Ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. *Pl.* Ἐγραψαν ταῦτα ἃ δὴ πάντες ὕμνοισι, γινώσκουσιν αὐτὸν καὶ μηδὲν ἄγαν. *Pl.*)

Α. 3. So erscheinen denn auch Pronominaladjective im Nentrum substantivirt (vor dinglichen oder doch als dinglich gefaßten) Substantiven männlichen und weiblichen Geschlechtes: eben so ἕν, δύο, τρία u. zwei, drei Dinge. Τί ποτ' ἐστὶν αὐτό, ἢ ἄρετις; *Pl.* — Καὶ τοῦτό τοι τάνδρειον, ἢ προμηθία. *Es.* Τοῦτο ὡς ἀληθῶς ψεύδος καλεῖται, ἢ ἐν τῇ ψυχῇ ἄγνοια ἢ τοῦ ἐφενσμένου. *Pl.* Τοῦτ' ἐστ' ὁ θυγῶν εὐ πόλεις οἰκουμένους δόμους τ' ἀπόλλυσ', οἱ καλοὶ κίαν λόγοι. *Es.* — Πᾶσαι ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο, ψυχαί, εἶναι. *Pl.* Τοῦτό γε αὐτό, ἢ εὐβουλία, δῆλον ὅτι ἐπιστήμη τις ἐστίν. *Pl.* — Ἐκεῖνο ἰσχυεῖ μέγα, πλούτος λαβὼν τε τοῦτον εὐγενεὶς ἀνὴρ. *Es.* Ἐκεῖνο κερδαίνειν ἡγείται, τὴν ἡδονήν. *Pl.* — Ἐσται οὐ ἐπιθυμοῦμεν, φρονήσεως. *Pl.* — Ἀμφοτέρους κατέχουν τοὺς πολίτας, καὶ ταῖς τιμωρίαις καὶ ταῖς ἐπιμελείαις. *Is.* — Ἄνὸ ἐστὶ τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἢ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία καὶ ἢ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά. *Ant.* Ἄνὸ ἐτι λοιπά, ἢ τε σωφροσύνη καὶ οὐ δὴ ἕνεκα πάντα ζητοῦμεν, δικαιοσύνη. *Pl.* Ἐλεύθερος πᾶς ἐνὶ δεσφύλωται, νόμῳ, θυσὶν δὲ δοῦλος καὶ νόμῳ καὶ δεσπότῃ. *Me.* — Μὴ τρισὶ τοῖς ἀνευμορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οὔτε καὶ ἡδονῇ λόγων καὶ ἐπιεικείᾳ, ἀμαρτάνετε. *Θ.* (Ὁ Ἀεπίων λόμος τρία τα μέγιστα ἀνεῖδη γιᾶται, φθονερός, ἀπίστος, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν. *Ant.*) — Ὑφ' ὧν κρατεῖσθαι τῇ ψυχῇ αἰσχρόν, τοῦτων ἐγκράτειαν ἄσκει πάντων, κέρδους, ὀργῆς, ἡδονῆς, λύπης. *Is.*

Α. 4. Die etwa hinzutretende Präposition wird bei der eperagetischen Apposition bald wiederholt, bald nicht, letzteres wenn eine engere Verbindung statt findet. Οὐ περὶ ἐνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθε. *Θ.* Ἐπὶ τὸ χρεῖσσον τοῦτον πολὺ, τὸ ἐκόντας πείθεσθαι, ἄλλη ἐστὶ συντομωτέρα ὁδός. *Es.* Ὑπὸ ταύτης ἄγονται τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὀψέσθαι τι ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν. *Pl.* Τὸ μέλος ἐκ τριῶν ἐστὶ συγκείμενον, λόγου τε καὶ ἁρμονίας καὶ ὅρμου. *Pl.* — Ἐκ τούτων οἱ ὀνομαστοὶ γίνονται, ἐκ τῶν ἐπιτηδευσάντων ἕκαστα. *Pl.* Αἱ ἐπὶ τούτου πράξεις ἅπασαι, ἐπὶ τοῦ ἀλπύως ζῆν καὶ ἡδέως, ἀρ' οὐ καλὰ; *Pl.* Ἀσθενὼν μετὰ ποτέρου ἂν ἡδέως κινδυνεύεις, μετὰ σοφοῦ ἱατροῦ ἢ μετ' ἀμαθούς; *Pl.* Vgl. die Beispiele § 51, 7, 4.

Α. 5. Unser nämlich wird bei der eperagetischen Apposition, auch wenn als solche ein Infinitiv mit oder ohne Artikel eintritt, so wenig wie im Lateinischen ausgebildet. Doch erscheint statt dessen (nach Substantiven) zuweilen λέγω ἰδὲ meine; λέγω δέ, wenn es zuerst steht, jedoch, wenigstens bei Spätern, auch ohne δέ. [Robert zu *So.* *Al.* 569.] Ἐτερον ἀπεκτείνετε, Κτησιζιλέα λέγω. *Ant.* (Ὡ μῆτερ ἐσθλοῦ παιδός, Ἀλκμήνην λέγω, ἐξελθε. *Es.* Προσέκρουσ' ἀνθρώπων πονηρῶν, Ἀνδρωτίωνα λέγω. *Ant.*) — Παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, τοῦτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων λέγω, χρήματα λαμβάνουσιν. *Ant.*

Α. 6. Der Infinitiv ohne Artikel erscheint als No. oder Ac. eperagetisch da wo er auch ohne Artikel stehen würde, wenn das Pronomen dem er sich anfügt nicht da stünde, wie wohl auch hier der Artikel oft statthaft, zuweilen nothwendig ist. So zunächst nach Substantiven die ein pronominales oder qualitatives Adjectiv bei sich haben. Βάρος τι καὶ τόδ' ἐστίν, αἰνεῖσθαι λίαν. Εὐ. Αὕτη μόνη ἐστὶ κακὴ πράξις, ἐπιστήμης στερηθῆναι. Πλ. Τίς αὕτη τέρεψις, ἀκοντας φιλεῖν; Σο. Σκευώμεθα τὴν αὐλητικὴν. οὐ δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, τὴν ἡδονὴν ὑμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δὲ οὐδὲν φροντίζειν; Πλ. — (Αὐτοῖς ἔταμεν εἶναι τὰς παρὰσθενάς ἐπὶ τὸ ἔκαστον θεραπεύειν καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν, μίαν μὲν, πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, τὴν δὲ ἐτέραν, πρὸς τὸ βέλτιστον. Πλ. Πότερον αἰεὶ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι ἢ ψυχὴν ἀρμονίαν; Πλ. Παισὶν ὑπέειπον τοῖςδε τοὺς αὐτοὺς λόγους, τιμὰν πόλιν. Εὐ. —) Ἔστι πενία αὕτη σαφής, τὸ θεόμενον τινος μὴ ἔχειν χρῆσθαι. Εε. Εὐρήσομεν αὐτὴν ὅσων πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ ἐθέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἀπλῶς. Αη. [3. Th. 1, 32, 3.] Μία αὕτη σωτηρία καὶ πόλεως καὶ ἔθνους, τὸ προστατῶν ἀνδρῶν ἀγαθῶν καὶ συμβουλῶν σπουδαίων τυχεῖν. Αἰν. — Μανικὸν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιχειρήματα ἐπιμερεῖν, διδάσκειν ἃ οὐκ οἶσθα, ἀμελήσας μανθάνειν. Εε. Δέομαι ὑμῶν δικαίαν δέξιν, ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. Αη. — (Οὐ θαυμ' ἔλεξας, θνητὸν ὄντα δυστυχεῖν. Εὐ.)

Α. 7. Eben so steht der Infinitiv meist ohne Artikel nach substantivirten Nentren, besonders von Pronominaladjectiven. Vgl. § 51, 7, 4. Τὸ ὅρσστον εἶπας, αἰτιάσασθαι θεοῦς. Εὐ. Πᾶσι κοινὸν τόδε ἰδίᾳ θ' ἑκάστῳ καὶ πόλει, τὸν μὲν κακὸν κακὸν τι πάσχειν, τὸν δὲ χρηστὸν εὐτυχεῖν. Εὐ. Τί δὴ βροτοῖσιν οὐκ ἔστιν τόδε, νέους δις εἶναι καὶ γέροντας αὐτῶν πάλιν; Εὐ. Ἔστι τοῦτο, λόγῳ λέγειν τὰ ὄντα τε καὶ μὴ. Πλ. Αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ χαλεπὸν ἢ ἀμαθία, τὸ μὴ ὄντα καλὸν καγαθὸν μηδὲ φρόνιμον δοκεῖν αὐτῷ εἶναι ἱκανόν. Πλ. Κεῖνο τέκνον κάλλιον, ἰσότητι τιμᾶν. Εὐ. Χαλεπὸν ἐστὶν ὁ μέλλω ποιεῖν, ἀνδρὸς ἀρετὴν διὰ λόγων ἐγκωμιάζειν. Ισ. — Λεῖον τὸδ' εἶπας, ξενοφρονεῖν ἐπὶ ἡλνδας. Εὐ. Τοῦτ' αὐτὸ χρῆζω, πάντας Ἀργείους μαθεῖν. Εὐ. Μόνον αὐτοῦ καὶ θεὸς στερῆσκειται, ἀγένητα ποιεῖν ἄσ' ἂν ἢ πεπραγμένα. Ἀγάθων. Ἐν οὐκ ἐπίστας' οὐδ' ἐθηράσασθέ πω, φρονεῖν διδάσκειν οἷσιν οὐκ ἔνεστι νοῦς. Εὐ. Ἐνὸς μόνου δεῖ, τὰςδε συγκρούσαι τάδε. Εὐ. Ἐν [δὴ] νομίζω τοῦτο τῶν ἀνελευθέρων εἶναι, τὸ βαδίζειν ἀρῶνθ' ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ἀλέξης. — Τί ἄλλο πλὴν ὅβρις τὰδ' ἐστὶ, κορείσσω δαιμόνων εἶναι θέλειν; Εὐ. Ἀμφοτέρω δοξῶ, καὶ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διαφέρειν καὶ κοσμιώτερον βεβιωκέναι τῶν ἄλλων. Ισ. — Τοῦτο ἔγω πάντᾳσι διδασκὸν ὡμην εἶναι, τὸ ἐπιμελῆ ποιῆσαι. Εε.

Α. 8. Nicht hieher zu ziehen sind die Stellen an denen ein eperagetischer Infinitiv einem andern Infinitiv angefügt ist. Δοξῶ τὸ ὅρσστον ποιεῖν, ἐπιτιμᾶν τοῖς ἄλλοις. Εὐ. Τοδ' ἐγὼ γῆμι χρῆναι ποιεῖν, ὡς τάχιστα πειραῖσθαι ὡς πλείστα παραινεῖν. Εε. Κινδυνεύουσι τοιοῦτον τι ποιεῖν οἱ τὴν διὰν φεύγοντες, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυγλῶς ἔχειν. Πλ. Τὸν μέλλοντα ἔμφορα κριτὴν ἔσεσθαι δεῖ τὰντα τρία ἔχειν, ὃ τέ ἐστι πρῶτον γινώσκειν, ἔπειτα ὡς ὀρθῶς, ἔπειθ' ὡς εὖ. Πλ. Vgl. 3. Th. 2, 77, 4. 5, 6, 3 u. 3. Her. 8, 109, 1.)

Α. 9. Auch nach Adverbien erscheint der eperagetische Infinitiv,

besonders nach οὕτως. (Ueber ὅδε vgl. Her. (2, 121, 2.) 3, 4, 2. (142, 3.) 5, 95. 7, 8, 5.) Ὑμᾶς ὁ παῖδες οὕτως ἐξ ἐρχῆς ἐπαίδευσεν, τοὺς μὲν γεραίτεροὺς προτιμᾶν, τῶν δὲ νεωτέρων προτετιμῆσθαι. Ξε. (Ἐνταῦθ' ἀνὴρ τις ἔστιν ἀνδρὸς διάφορος, ἐν τῷ τό, τε κακὸν εὐ φέρειν καὶ τάγαθόν. Φιλ.)

[A. 10. Einem Satze kann ein Substantiv mit einer Bestimmung als Apposition angefügt werden, entweder als No. mit Bezug auf das Subject oder als Ac. wo das Ergebniss der Handlung zu bezeichnen ist. Κεῖνται πεσόντες, πίστις οὐ σμικρὰ πόλει. Εὐ. Εὐέθρον, ἱκανὴ πρόφασις εἰς θάμαρτάνην. Φιλ. Τὸ λοιπὸν δὴ, θορυγὸς ἀθλίων κακῶν, δούλη γυνὴ γραῶς Ἑλλάδ' εἰσαγίξομαι. Εὐ. — Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας ταῖς Μουσαῖς συγκαταμινγνύς, ἡδίστην σύζυγιαν. Εὐ. Εὐδαιμονοίης, μισθὸν ἡδίστων λόγων. Εὐ. Οὐ χρὴ ἐπιθυμίας εἶν ἀκολάστους εἶναι καὶ ταῦτας πληροῦν, ἀνήνυτον κακόν. Πλ. Τοιοῦτον ἀνθρωποποιον ἢ δυσπραξία, ἢς μηποθ' ὅστις καὶ μέσως εὖνους ἐμοὶ τύχοι, φίλων ἔλεγχον ἀψευδέστατον. Εὐ. Vgl. Dial. Sy. A. 6.]

A. 11. Häufiger finden sich Substantivirungen ohne Verbum an= kündigend vor einem Satze (zuweilen auch eingeschoben), der dann der eperegetischen Apposition entspricht. Gewöhnlich nimmt man solche Substantivirungen als Accusative, vielleicht nur dann mit Recht wenn sie in einer Art von transitivem Verhältnisse zu dem Verbum des Satzes stehen, da sie in manchen Fällen mit dem Subject in Beziehung stehen. Von Pronominaladjectiven gehören hieher αὐτὸ τοῦτο gerade so, ταῦτο τοῦτο eben so (vgl. § 46, 3, 3), οὗοιν θάτερον eins von beiden, ἀμφοτέρων beides; eben so der Artikel τό, z. B. mit einem Ge., wie τὸ τῶν παιζόντων wie man im Scherz zu sagen pflegt. Αὐτὸ τοῦτο, τοὺς φίλους ἐν τοῖς κακοῖς χρὴ τοῖς φίλοις ἀφελεῖν. Εὐ. Ταῦτο τοῦτο, ἰδίᾳ διαλυσάμενος οὐδ' εἰσῆγαγε τὸν Πολύζηλον. Αἡ. — Αὐοῖν θάτερον, ἢ ἐρῶμαι ἐγ' ὃ ἐλογόμεθα ἢ ἤττον οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῇ ἴσμεν. Πλ. Αὐοῖν δὲ θάτερον, ἢ πρωτεύειν ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ἢ παντοπασιὺν ἀνῃρηθῆαι. Ίσ. Αὐοῖν τὰ ἕτερα, ἢ οὐδαμῶς ἡμῖν ἢ πάνν διλογεῖ αἱ ἡσυχία πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἡγάγησαν ἢ αἱ ταχεῖαι τε καὶ ἰσχυραί. Πλ. — Αμφοτέρων οὗτος, εὐνῇ τε καὶ φρονεῖ. Φιλ. Ὁρῶσι τοὺς αὐτοὺς ἀμφοτέρω, καὶ δικαιοτάτους ὄντας καὶ μεγίστην δύναμιν κεκτημένους. Ίσ. — Τὸ τῆς παροιμίας, ὁρῶντες οὐχ ὁρῶσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν. [Αἡ.] Πῶς ζῆ; Τὸ τῶν παιζόντων, τοῦτο σὺ καὶ ἐμοὶ ἐρεῖς. Πλ.

A. 12. Am häufigsten erscheinen so als Ankündigung, ein Urtheil über den Inhalt des Satzes aussprechend, substantivirte Adjective, besonders Superlative, selten Participia, z. B. τὸ λεγόμενον wie man zu sagen pflegt. Vgl. § 46, 3, 3. Κεφάλαιον τῶν εἰρημένων, οἷουςπερ τοὺς ὑφ' ὧν ἀρχομένους οἴεσθε δεῖν περὶ ὑμᾶς εἶναι τοιοῦτους χρὴ περὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐμὴν ὑμᾶς γίγνεσθαι. Ίσ. Τὸ πάντων μέγιστον καὶ κάλλιστον, τὴν μὲν σὴν χώραν ἀξαναομένην ὁρᾷς, τὴν δὲ τῶν πολεμίων μειομένην. Ξε. — Τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. Αἡ. Τὸ πάντων θανμαστότατον, ἔλαινοὺς μὲν ἅπαντες τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα, μιμείσθαι δ' αὐτὰ οὐδεμία πόλις ἰθὺλει. Ξε. Ἐπειτα τὸ δεινότερον' εἰ καὶ δεδοκότες ἦτε ὡς μάλιστα τὴν προῖκα, ἣν οὐ δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; Αἡ. Τὸ πάντων ἐναντιώτατον αὐτονομία, καθίστατε δεκαδοχίας. Ξε. — Τὸ ἔξιστον τοῖς ἀδικεῖν προσηρημένοις, μαρτυρήσει τις αὐτῷ κατ' ἐμοῦ. Αἡ. Εἰμὶ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ, ἂν τε τύπτειν βούληται, εἴν τε, τὸ ἔσχατον,

ἀποκτεῖναι. Πλ. — Τὸ λεγόμενον, τὰ παίδων μαθήματα θανασιόν
 ἔχει τι μνημεῖον. Πλ. Τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἐσοτῆς ἤκοιεν. Πλ.
 Σχολῇ που, τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον, ὃ γε τοιοῦτος ἂν
 ποτε ἔλοι πόλιν. Πλ. (Ὡ ἐταῖρε, μεταξὺ τῶν λόγων, ἄρ' οὐ τότε
 ἦν τὸ δένδρον ἐφ' ὅπερ ἤγες ἡμᾶς; Πλ.)

Α. 13. Nominlich finden sich auch Substantive, selbst ohne ein Ad-
 jectiv σημειον, τεκμήριον, meist mit δε: zum Beweise dient der Um-
 stand daß —. Ἀδολεσχεῖν δοκῶ καὶ ἀερομετρεῖν καὶ τὸ πάντων δὴ
 ἀνοητότατον δοκοῦν εἶναι ἐγκλημα, πένης καλοῦμαι. Σε. Τὸ
 δὴ σχετικώτατον καὶ μέγιστον ἐμοιγε δοκοῦν ὑβρεως εἶναι ση-
 μεῖον, τοσούτων ἀνθρώπων σὺ παρελθὼν κατηγορεῖς. Αἱ. — Οὐκ ἀ-
 πέχρη, σημείον δέ, ἔδεσθε ἱερὸν νόμον. Αἱ. Τὰ ὄρεα διεσφείρετο.
 τεκμήριον δέ, τῶν ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφῆς ἐγένετο. Θ. [3. Th. 2, 50.]

Α. 14. Gewöhnlicher tritt nach diesen Ausdrücken (Α. 13)
 γὰρ ein, das auch nach denen Α. 12 nicht selten folgt, so daß sie dann
 als Satz zu fassen sind: Beweis ist Folgendes: nämlich. Ἀθηναῖοι
 περὶ χρηστῆς δόξης μᾶλλον ἐσπουδάζον ἢ περὶ χρημάτων. τεκμήριον
 δέ· χρηματα γὰρ πλείστα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνῆλθον. Αἱ. Οὐδὲν ἐπι-
 στενον ἐκείνοι· σημείον δέ· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἦκον ὡς ἡμᾶς. Αἱ. —
 Τῆς Κλεισθένης πολιτείας οὐκ ἂν εὖροιμεν μᾶλλον συμφέρουσαν. τε-
 κμήριον δέ μέγιστον· οἱ γὰρ ἐκείνη χρώμενοι παρ' ἐκόντων τῶν
 Ἑλλήνων τὴν ἡγεμονίαν ἔλαβον. Ἰσ. Τὸ ἐν τοῖς προεσβύτατον εἶναι τὸν
 θεὸν τίμιον. τεκμήριον δέ τοῦτον· γονὴς γὰρ Ἑρώτος οὐκ εἰσίν.
 Πλ. — Ἐβρύλοντο τοὺς ἀμείνους τὰ ἄξια ἔχειν. τεκμήριον δέ ὡς οὐ
 πολεμῶς ἔπρασσον· οὐ γὰρ ἠδίκησαν οὐδένα. Θ.

Κεφάλαιον τοῦ καλῶς ἀλλήλοις ὀμιλεῖν· αἱ γὰρ κτήσεις ἀσφα-
 λεῖς ἦσαν. Ἰσ. Τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ γνωριμώτατον
 εἶμιν· ὁ γὰρ τοῦ Σόλωνος νόμος οὐδὲ διαθέσθαι τὸν ποιητὸν ἐκ τὰ ἐν
 τῷ οἴκῳ, ὅταν ποιηθῇ. Αἱ. Αὐτὸ τὸ ἐναντιώτατον· αὐτὴ γὰρ ἡ
 εἰρηγή τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἐνῆλδον ἦρεν. Αἱ. Τὸ ἐχόμενον·
 στρατόπεδον γὰρ ἔτη δέκα κατέσχευ. Ἰσ. [Ueber dñlon δέ 3. Th. 1, 11, 1.]

Α. 15. Nach Substantivirungen der Art findet sich auch ὅτι.
 Τὸ μέγιστον, ὅτι τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγονότων οὐδένα κατέλειπεν ἰδιωτι-
 κοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον. Ἰσ. Τὸ ἐσχατον πάντων, ὅτι παν-
 ταχοῦ παραπίπτον τὸ σῶμα θόρυβον παρέχει. Πλ.

Α. 16. Ein Adjectiv der Art kann aber auch durch das Relativ ein-
 geführt werden, sowohl wenn ein selbständiger Satz als wenn γὰρ oder ὅτι
 darauf folgt. S. § 51, 13, 13.

§ 58. Nominale Congruenz.

1. Der höchste Grundsatz der Congruenz ist daß Gleiches
 sich möglichst dem Gleichen geselle. Bei attributiver und
 prädicativer Verbindung muß der adjectivische Begriff mit
 seinem Nomen im Genus, Numerus und Casus übereinstimmen;
 bei anaphorischer regelmäßig im Genus und Numerus; bei
 appositiver im Casus. Ausnahmen § 45, 2, 3 und 56, 9, 4.

Α. 1. Anaphorisch nennen wir nicht bloß eine solche Verbindung
 bei der ein Pronomen, namentlich ein Demonstrativ oder Relativ, son-

bern auch die bei der ein Adjectiv oder Particip sich auf ein (meist vorhergehendes) Nomen bezieht.

U. 2. Deſter als andere Sprachen läßt die griechiſche da wo Form und Sinn collidiren den Sinn vorwalten: die formale Congruenz weicht der realen. So erſcheint beſonders bei einem perſönlichen Nentrum der adjectiviſche Begriff im Masculinum. (Ἦ φίλτατ, ὃ περισσὰ τιμῆθεις τέκνον θανάτῳ πρὸς ἐχθρῶν. Εὐ. Ὁ χαῖρες πολυχοῦράγες Βοιωτίδιον. Αἰ.) Παρεκτάθον νέον ἐν μειράκιον, ὡς μὲν ἐγώμην, καλόν τε κάγαθόν τὴν φύσιν τὴν δ' οὖν ἰδεῖν πάνν καλός. Πλ. — Ἀμφὶ πῶλας Κάθρον θανόντων ἐπτά γενναίων τέκνων ἀπαιδὲς εἰσιν, οὓς ποτ' Ἀρχαίων ἀναξ' Ἀδραστος ἤγαγεν. Εὐ. Τὰ μειράκια τὰ πᾶσι παρεγκενημένα τοῦτοῦς ἐκείνου κατεφρόνησαν, οὐκ ὀρθῶς γινώσκοντες. Ἰσ. Τὰ μειράκια τὰδε πρὸς ἀλλήλους οἴζοι διαλεγόμενοι θαμὰ ἐπιμέμνηνται Σωκράτους. Πλ. Οὐκ ἂν δέξαιτο ἐγκαταλείπειν γε τὰ παιδικὰ ἢ μὴ βοηθῆσαι κινδυνεύοντι. Πλ. — Ταῦτ' ἔλεγεν ἡ μαρὰ καὶ ἀναθής αὐτῇ γεφαλῇ, ἐξελλυθῶς τῇ προτοραίᾳ παρ' Ἀριστάρχου. Αἱ. Αἱ μένοντα φυλαί διατρίβουσι μελετῶσαι τὰ τε ἄλλα καὶ διαγωνιζόμενοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλους διατελοῦσιν. Ξε. Τίς ἂν ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως ὃς τὸν τόπον ὅλον ἐπὶ μετριότητι παρήγαγεν; Ἰσ. [Vgl. Neg. 3. Th. u. Con-

A. 3. Verletzt wird die Regel scheinbar zuweilen beim Dual. Namentlich wird für den selbst bei Dichtern seltenen Artikel *τά* (§ 44, 2, 4 vgl. Nr. Ki. 424 u. 484) in der att. Prosa wohl immer *τῶ* als zweigeschlechtlich gebraucht vgl. § 14, 9, 2; vorherrschend in derselben auch *τοῖν* für *ταῖν*. Vgl. jedoch Hertlein obss. critt. 1 p. 31 s. u. Niehlhorn in der Zeitschr. f. Mt. 1838 S. 598. Eben so steht *τῶδε* für *ταύδε* Aisch. Cho. 205, So. Ant. 561, El. 977 (wo auch *ῶ*) und für das bezweifelte *ταῦτα* (Nr. Frie. 847, wo Bekker *ταύτας* hat vgl. § 25, 5, 1) steht *τοῦτω* Aisch. Pers. 184, Jofkr. 8, 116. 12, 156. 157, Xen. Ryr. 1, 2, 11, Plat. Rep. 452, Theait. 195, Gef. 679 a, *ἀλλήλω* Xen. Mem. 2, 3, 18. Neben *ταῦταιν* Plat. Pol. 260, Isai. 5, 15, Soph. Dib. L. 1504, R. 859. 1149 erscheint *τοῦτοιιν* (*αὐτοῖιν*) Plat. Phil. 57, Gef. 693 e, 898 a; dagegen *ταῖνδε* Soph. El. 1133, Dib. R. 445, 1290, Ar. Efff. 1106. Ähnlich findet sich neben *αὐταῖ* Soph. Ant. 770 *αὐτῶ* Aisch. Pers. 187, And. 1, 113, wie neben *αὐταῖν* Soph. Dib. R. 346. Thesm. 950 *αὐτοῖν* (*τοῖν θεοῖν*) And. 1, 113, neben *ἀλλήλαιν* Xen. Mem. 2, 3, 18 *ἀλλήλοιν* Pl. Rep. 427, d. Ver einzelt sind femininisch *ἐμὸν* Eur. Suppl. 140, *μόνον* Plat. Gef. 777, *ματαῖον* und *αἴζιον* Eur. El. 1064, (daneben *εὐπροεσιτάτα κασιγνήτα* Aesch. Pers. 189 f.), *οἶν* Pl. Gef. 644, *ἀμφοτέρων* Jofkr. 4, 139, (*δυσὶν*) *Ῥοδίων πεντηκοντόρων* Duf. 6, 43, 1?) Selten findet sich das dualische Masc. eines Participis bei einem Femininum wie Plat. Phaidr. 237: *δύο τινέ ἐστιν ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄρχοντε, οἷν ἐπόμεθα*. III. [vgl. Valdensaer z. Eur. Hipp. 386.] *Οὕτω δακέισθον ὥσπερ εἰ τῷ χεῖρε*, *ἄς ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ συλλαμβάνειν ἀλλήλων ἐποίησεν, ἀγεμνῶν τοῦτον τράποντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλων*. Es. Vgl. die Erstl. zu Eur. Alf. 913 (927) und § 44, 2, 4; über *ἀμφοτέρω*, *οἱ* wie über *δύο* eb. A. 2. 3.

U. 4. Ueber die Assimilation des Relativs § 51, 10, 1 ff.

2. Wenn verbundene Nomina ein gemeinschaftliches Attribut haben, so wird dieses gewöhnlich nur dann wiederholt, wenn Deutlichkeit oder Nachdruck es erfordern; sonst dem nächsten Nomen angefügt.

A. 1. Wiederholt wird gewöhnlich der Artikel, wenn die verbundenen Begriffe jeder für sich zu denken, nicht zu einer Gesamtheit zusammen zu fassen sind (vgl. Spalding z. Dem. 36, 5 u. Kr. Stud. 2 S. 79 f.); meist auch, wenn die Nomina von verschiedenem Genus; regelmäßig, wenn sie von verschiedenem Numerus sind. Ausnahmen sind am häufigsten bei Platon. [Kr. z. Dion. p. 140 u. z. Ke. An. 2, 1, 7. vgl. Isai. 8, 37.] Σκοπεῖ εἰ τὰς ἐστὶ τό, τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρόν. Πλ. Ἀγαθὸν εἶναι φησὶ τὸ χαίρειν πᾶσι ἑσίοις καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τέρψιν. Πλ. Αἰτιος τοῦ ἔξῃ ὁ ἄρχων τε καὶ βασιλεὺς τῶν πάντων. Πλ. — (Ἐγὼν ἄρτι ὠρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μὴ. Πλ. Πᾶς τις ἥδεται λέγων τὰ τ' ὄντα καὶ μὴ. Εὐ. Αἱ ἐμβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους ὀλίγαι ἐγίγνοντο. Θ. Καταδύεται ἐς τὸ ἐντὸς τῆς ψυχῆς ὁ, τε ἡσυχία καὶ ἁρμονία. Πλ. Τοῦ ὄντος τε καὶ ἀληθείας ἐρασταὶ εἰσιν οἱ φιλόσοφοι. Πλ. Ἐμὲ ἀρῶσιν ἢ τῶν πολλῶν διαβολὴ τε καὶ φθόνος. Πλ. Vgl. z. Dion. p. 201 u. zu Ke. An. 4, 3, 26.)

A. 2. Ein adjectivisches Attribut das zu mehreren Nominen gehört findet sich wiederholt gewöhnlich nur der Deutlichkeit oder des Nachdrucks halber oder wenn die Nomina von verschiedenem Genus oder Numerus (oder beides) sind. Oft jedoch wird es auch in diesem Falle nur Ein Mal gesetzt und dem nächsten Nomen angefügt. Ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πολίτων τε σπονδαίου καὶ ἀνδρὸς σπονδαίου. Ἀρλ. Ἐν σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν παντὶ θνητῷ φιλῇ τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦντας. Ἀη. — Ποταμοὺς εἰδωμεν λέγειν τοὺς αὐτοὺς καὶ κρήνας τὰς αὐτάς, καίπερ αἰεὶ τοῦ μὲν ἐπιγιννομένου νέματος, τοῦ δ' ὑπεξιόντος. Ἀρλ. Ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἶδον καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλε. Ἀη. Πάσαις ἡλικίαις καὶ πᾶσιν ἡθελῶν ἢ χρῆσις τῆς μουσικῆς ἐστὶ προσκυλῆς. Ἀρλ. — Συχνῶ τῷ ψεύδει καὶ τῇ ἀπάτῃ κινδυνεύει ἡμῖν δεῖσθαι χρῆσθαι τοὺς ἀρχοντας ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἀρχομένων. Πλ.

Τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαιμονα εἶναι φημι, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον. Πλ. Τὸν ἥτιονα δουλοῦμεθ' ἄνδρες ἄνδρα καὶ πόλις πόλιν. Εὐ. Εἰκὸς γε παντὶ καὶ λόγῳ καὶ μηχανῇ πατρίδος ἐρῶντας ἐκπονεῖν σωτηρίαν. Γν. Ἀναμνήσθητε ἐξ ὅσων κακῶν καὶ πολέμων ἑμᾶς αὐτοὺς περιεποιήσατε. Ἀν. Λεήσομαι πάντων ἑμῶν μηδεμίαν μὴτε χάριν μὴτ' ἄνδρα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ τὸ δίκαιον. Ἀη. (Ὁ σίγλος δύναται ἐπὶ τὸ βολοῦς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικοῦς. Ξε.) — Λεῖνα πεπόνθαι καὶ πόλεις ὅλαι καὶ ἔθνη. Ἀη. Λαχεδαιμόνιοι καὶ ἡμεῖς οὔτε νόμοις οὔτε ἐθεσι χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς οὔτε πολιτείᾳ. Ξε. — Ἀμφοτέρους οἱ αὐτοὶ ὄρχοι καὶ ξυμμαχία κατέστη. Θ. Τοὺς ἀναξίους παιδεύσεως ποτ' ἄττα φῶμεν γεννᾶν διανοήματά τε καὶ δόξας. Πλ. — (Μέγαρά ἀπέχει Συρακοσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὀδόν. Θ. vgl. zu 6, 49, 3.)

A. 3. Ein Adjectiv als Attribut zweier persönlichen Singulare kann, wenn ohne Artikel, im Plural stehen. Σωφρόνων ἐστὶ καὶ ἄνδρος καὶ γυναῖκος οὕτω ποιεῖν ὥπως τὰ ὄντα ὡς βέλτιστα ἔξει. Ξε.

3. Ein adjectivischer Begriff der zu verbundenen Nominen als Prädicat gehört wird nur ein Mal gesetzt; eben so in der Regel adjectivische Pronomina welche sich auf verbundene Nomina beziehen.

Α. 1. Ein adjectivischer Begriff auf zwei (verschiedene) persönlichen Singulare als Prädicat bezogen steht im Singular, wenn jeder gleichmäßig; im Dual, wenn beide jeder für sich; im Plural, wenn sie verbunden zu denken sind. Der Plural (und Dual) steht im Masculinum auch wenn er sich auf ein Masc. und Fem. bezieht. Vgl. § 43, 1, 2. (Doch kann er sich auch nach dem nächsten Nomen richten. Vgl. Xen. Cyr. 7, 5, 60.) Ὁ σωφρων καὶ σωφρονοῦσα ἔστω πάντα εὐδόκιμος. Πλ. — Σωκράτει ὁμιλητὰ γενομένῳ Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης πλείστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιήσατην. Ξε. — Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ. Πλ. — Ἀλκασίς ἠθέλησε μόνῃ ἐπὶ τοῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ἀποθανεῖν ὄντων αὐτῷ πατρὸς τε καὶ μητρὸς. Πλ. — Τὸ ἔσχατον τῆς ἐλευθερίας τοῦ πλήθους, ὅταν δὴ οἱ ἐωνημένοι καὶ αἱ ἐωνημέναι μηδὲν ἥτιον ἐλεύθεροι ὦσι τῶν πριαμένων. Πλ. Εἶδον νέους τε καὶ νέας ὁμιλοῦντας φιλοφρόνως ἀλλήλοις. Πλ. — Ἦτιον ἂν εἴη στάσις ἐνὸς ἀρχόντος ἢ πολλῶν. Ξε.

Α. 2. Bei einer Verbindung persönlicher und sachlicher Nomina richtet sich das adjectivische Prädicat nach dem persönlichen, wenigstens im Genus, wenn es im Plural steht; zuweilen auch nach dem sachlichen, wenn dies näher steht. Ἐπύθετο Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα. Θ. Αὐτοὶ τε ἀνδρωποὶ καὶ γῆ αὐτῶν ἐπώνυμοι ᾗσαν καταστρεφόμενον καλοῦνται. Ἡρ. Ἡ τύχη καὶ Φίλιπποι ἦσαν τῶν ἔργων κύριοι. Αἰ. (Τιμωμένον πλουτοῦ ἐν πόλει καὶ τῶν πλουσίων ἀτιμωτέρα ἀρετὴ τε καὶ οἱ ἀγαθοὶ. Πλ.)

Α. 3. Im Neu. Plu. steht ein adjectivisches Prädicat auf ein persönliches oder unpersönliches Nomen bezogen, wenn beide bloß als Gegenstände betrachtet werden. Ἡ καλλίστη πολιτεία τε καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπὰ ἂν ἡμῖν εἴη διελεῖν. Πλ. (Ἐχω αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα. Ξε.)

Α. 4. Wenn zu mehreren unpersönlichen Nominen ein adjectivisches Prädicat hinzugesetzt wird, so richtet es sich entweder nach dem nächsten oder steht im Plu.; am häufigsten im Plural des Neu., in sofern die Nomina bloß als Gegenstände betrachtet werden. Vgl. z. Th. 3, 97, 3. In diesem Falle ist das adjectivische Prädicat eig. substantivirt. Vgl. 43, 4, 11. Καὶ νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν. Ξε. Ἀφοβὸν δείκνυνσι καὶ σχῆμα καὶ προσωπον καὶ λόγους. Ξε. Οὕτε τυραννίδες χωρὶς πόνου γένονται ἂν οὐτ' οἶκος μέγας. Εὐ. — Τὸ ὕγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν ἀγαθοῦ τιнос αἰτία γίγνηται, ἀγαθὰ ἂν εἴη, ὅταν δὲ κακοῦ, κακὰ. Ξε. Τέχναι πάσαι καὶ σοφίσματα διὰ τὸν Πλούτον ἐστ' ἐδρημένα. Ἀρ. Κάλλος καὶ ἰσχυρὸς δειλὸς καὶ κακῶς ἔνοικοῦντα ἀπρεπῆ γαίνεται. Πλ. Δόξα καὶ ἐπιμέλεια καὶ νοῦς καὶ τέχνη καὶ νόμος σκληρῶν καὶ μαλακῶν πρότερα ἂν εἴη. Πλ. Αὐτῇ ὁργῇ τ' εἰς ἓνα ψυχῆς τόπον ἐλθόντα μαρία τοῖς ἔχουσι γίγνηται. Γν. Εὐγενεῖα τε καὶ δυνάμεις καὶ τιμαὶ ἐν τῇ ἐκentu δῆλὰ ἐστὶν ἀγαθὰ ὄντα. Πλ. Τὸ κινησόμενον καὶ κίνησιν συγχωρητέον ὥς ὄντα. Πλ. (Τῶν ἐπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μερόντων οὐκ ἐνὶ τῶν αἰσχυρῶν αὐτῶ τούτων ἀπαλλάττειν. Δη.)

Α. 5. Substantivirte Neutra adjectivischer Pronomina können sich eben so auf mehrere unpersönliche Nomina auch von anderm Genus beziehen. Doch können sich die Pronomina auch adjectivisch gebraucht nach dem nächsten Nomen richten. (Auf zwei ein-

heftliche Begriffe bezogen steht das Pronomen im Dual, in sofern jeder sich zu betrachten ist.) Ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθροὺς στρατιώτας τρέφειν δεῖ· ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς ψήγισμα, εἰσαγέλεια, πάραλος, ταῦτ' ἐστὶν ἱκανά. Δη. (Οὐδ' οἶδα) εἴτε χορὴ κακίαν εἴτ' ἀγροίαν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω τούτ' εἰπεῖν. Δη. Πάν δὲ τὸ καλῶς ἔχον ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις ἐλαχίστην μεταβολὴν ὑπ' ἄλλον ἰνδέχεται. Πλ. — Ὁμολογεῖται τὴν φύσιν ἡμῶν ἕκασ τοῦ σώματος συγκρίσθαι καὶ τῆς ψυχῆς, αὐτοῖν δὲ τοῦτοι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς οὐκ ἂν γήσκειν ἡγεμονικωτέραν πεφυκέναι τὴν ψυχὴν καὶ πλέονος ἄξιαν. Ἰσ. Εὐαγόρας παῖς ὢν ἔσχε κάλλος καὶ ὁῶμην καὶ σωφροσύνην, ἄπερ τῶν ἀγαθῶν προπωδίστατε τοῖς τηλικούτοις ἐστίν. Ἰσ. Ἦζομεν ἐκκλησιαστούς περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης, ἃ μεγίστην ἔχει δύναμιν ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων. Ἰσ. Εὐεργετῶν ἀνθρώπους καρποῦμαι ἀσφαλείαν καὶ εὐζλειαν, ἃ οὐ κατασπένται. Ξε. — Φίλιππος καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν ἐκέχτητο ὅσπην οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων, ἃ μόνα τῶν ὄντων καὶ πείθειν καὶ βασίλειαι πέφυκεν. Ἰσ.

Α. 6. Substantivirt finden sich auch demonstrative und relative Pronomina im Neutrum besonders des Singulars auf ein Masc. oder Fem. selbst eines persönlichen Begriffes, bezogen oder es ankündigend. Φιλοσοφία ἐστὶ χάρις, ἂν τις αὐτοῦ μετρίως ἀνηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ. Πλ. Ἐπιστήμης οὐδὲν ἐστὶ χρεῖττον, ἀλλὰ τοῦτο αἰεὶ κρατεῖ. Πλ. Οὐδ' ὢν ἔνεκα οἱ πολλοὶ φασὶ δεῖν πονηρίαν μὲν γενέειν, ἄρετήν δὲ διώκειν, τούτων χάριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὐ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι. Πλ. — Οὐδεπώποτε λόγους ἡγάπησα, ἀλλ' αἰεὶ ἐνόμιζον τοὺς περὶ τοῦτο διατρίβοντας ἀργότερους εἶναι πρὸς τὰς πράξεις. Ἰσ. — Ἡ γῆ ἐγέννησεν ἀνθρώπων, ὃ συνέσει ὑπερέχει τῶν ἄλλων. Πλ. — Εὐδαιμονίας τοῦτ' ἐστίν, υἱὸς νοῦν ἔχων. Μέ. Ὁ μεταξὺ ἀμφοτέρων ἔφαμεν εἶναι τὴν ἡσυχίαν, τοῦτο ποτε ἀμφοτέρω ἔσται λύπη τε καὶ ἡδονή. Πλ.

Α. 7. Zuweilen bezieht sich ein solches Neu. auf den verbalen Begriff der im Substantiv enthalten ist. [Kr. z. Dion. p. 4.] Τοῖς Ἀσιανοῖς πυγμῆς καὶ πάλης ἀθλα τίθεται καὶ διεψωμένοι τοῦτο θρόνουν. Θ. Παντάσῃ φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ γέθρονος καὶ οὐκ ἔχει πρόφασιν δὲ ἦν ἀντύχοι συγγνώμης ὁ τοῦτο πεπονθὼς. Δη. Οὐδεμία παραίνεσις ἀγαθοῦς ἀν ποιήσει τολότας, εἰ μὴ ἐμπροσθεν τοῦτο μεμελητοῦτες εἶεν. Ξε.

Α. 8. Das Neu. besonders von Pronominaladjectiven kann sich auch auf nicht substantivische Begriffe beziehen. So selbst auf Verba, in sofern der Inf. entweder da steht oder (mit dem Zugehörigen) gedacht wird. Ὁ εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὃ δὲ μὴ τἀναντία. Πλ. — Φαμὲν οὐχ ἥσσαν ἀγέλησαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. Θ. Πατρὶ πεῖσθαι χρεὼν παῖδας νομίζειν τ' αὐτὸ τοῦτ' εἶναι δίκην. Εὐ. Οὐχ ὁ δουλοσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δοῦν. Θ. Εὐνυχίαν ἔπενσας ἀντ' εὐβουλίας, ὃ δὴτα πολλοὺς ὠλεσε στρατηλάτας. Εὐ. Φθονεῖ ἢ καὶ φοβεῖται ἀμφοτέρω γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω. Θ.

Α. 9. Das Relativ bezieht sich in einigen Stellen nach zwei verschiedenen Begriffen bloß auf den (wichtigeren) ersten. Εὐρος ἀνδρας καὶ πόλιν· ἑλευθερον, οἱ σ' οὐκ ἔδεισαν. Εὐ. Οὐκ ἀχρηστοὶ αἱ πέτραι προεβείαι ἐκείναι καὶ κατηγορεῖαι, ἃς οἱ πρόεβει περιήλδομεν. Δη. [Vgl. Kr. An. 2, 5, 8 u. Psylg zu En. Her. 363.]

Α. 10. Auf einen Dual kann sich ein Plural beziehen. Ἄνδρες

δύο χωρεῖτον, ὧν μαθόντες εἰσιτον. Σο. Διὰ κείνου ὥσπερ τὸ χεῖρε, ἃς ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ συλλαμβάνειν ἀλλήλαιαν ἐποίησεν. Ξε.

4. Bei der appositiven und anaphorischen Verbindung richtet der Grieche sich oft nicht nach der Form, sondern nach dem Wesen des bezüglichen Begriffes.

A. 1. So können auf Collective jeglichen Geschlechtes (und Numerus) bezogen Participia (Adjective) und Pronomina im Plural des Masc. stehen, in sofern man die bezüglichen Individuen gedacht wissen will. [Kr. De auth. p. 30 s., z. Dion. p. 32 u. Neg. z. Th. u. Plural.] Ὁ ὄχλος ἠθροίσθη, θανμάζοντες καὶ ἰδεῖν βουλόμενοι. Ξε. (Τροίαν ἐλόντες δῆποτ' Ἀργείων στόλος θεοῖς λάγνα ταῦτ' ἐπασάλευσαν. Αἰσ.) Στρατιὰ ἐτινε παρελθούσα, πρὸς Βοιωτοὺς τι πράσσοντες. Θ. Τὸ στρατεύμα ἐπορίζετο αἶτον, κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους. Ξε. — Μελέτω σοι τοῦ πλήθους καὶ περὶ παντός ποιοῦ κεχαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν. Ἰσ. [Selten so ἐαντῶν, wie Th. 6, 53, 3.] Τίς σε αἰτιάται πόλις νομοθέτην ἀγαθὸν γερονῆναι καὶ σφᾶς ὠλεῖν; Πλ. Τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ τῆς Κακίας θιάσου τολμήσειεν εἶναι; οὐ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύνατοί εἰσιν, πρεσβύτεροι δὲ γινόμενοι ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι. Ξε. [z. Th. 3, 67, 2. 6, 80, 1.] Δεῖ ζηλώσαι καὶ μιμήσασθαι τὴν ἐν Λακεδαιμονίᾳ βασιλείαν. ἐκείνοις γὰρ ἀδικεῖν ἦτιον ἔξεστιν ἢ τοῖς ἰδιώταις. Ἰσ. [Ueber den Plural eines Verbums z. Th. 1, 72, 1.]

A. 2. So stehen auch nach Erwähnung von Ländern und Städten adjectivische Begriffe, auf deren Bewohner hinweisend, im Plu. des Masc.; im Plu. eben so auch Verba. Ἀγίζοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, οἰκούντας ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ. Ξε. Θεμιστοκλῆς φέγγει ἐς Κέρκυραν, ὧν αὐτῶν ἐνεργέτης. Θ. Τῶν ἐπὶ Θράκης μεγίστη πόλις Ὀλυνθος· οὗτοι τῶν πόλεων προσηγάγοντο εἶναι ἄς. Ξε. (Πυρῶσω τὰς Ἀθήνας, οἳ γε ἐμὲ ὑπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες. Ἡρ.) — Ναυτικά ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλὰς καὶ τῆς θαλάσσης ἀντειχόντο. Θ. Γοργίας ἀεινός διέτριψε περὶ Θετταλίαν, ὅτε εὐδαιμονέστατοι ἦσαν. Ἰσ. Vgl. Th. 8, 61, 2.

A. 3. Auch auf einen individuellen Singular kann ein mehrheitlicher Begriff bezogen werden, in sofern dieser die Masse (oder doch eine Mehrheit, wie Th. 1, 136, 2) von Individuen zu denen jener mit gehört umfaßt. [zu Kr. An. 3, 4, 41 u. z. Th. 3, 22, 4. 6, 101, 5.] So besonders das Reflexiv der dritten Person; ferner αὐτοί, σφείς [4, 114, 5] und σφέτερος. Ἀγσίλαος εἶπεν ὡς εἰ μὴ ἑαυτοὺς αἰρήσονται, δηώσει πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν. Ξε. Κῦρος ἐπεσκοπεῖτο εἰ τι δυνατόν εἴη τοὺς πολέμιους ἀσθενέστερους ποιεῖν ἢ αὐτοὺς ἰσχυροτέρους. Ξε. Ὁ Λάμαχος παρεβόηει ἀπὸ τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἐαντῶν. Θ. — Τισααγέρνης διελευνὼν κατέκαυε μὲν οὐδὲνα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔβαιον καὶ ἠγόρευον αὐτούς. Ξε. (Βασιλεὺς συνῆει καὶ εἶδον οἱ Ἕλληνες ἐγγὺς ὄντας καὶ παρατεταγμένους. Ξε.) Θεμιστοκλῆς ἐκέλευε τοὺς πρέσβεις μὴ ἀγεῖναι πρὶν ἂν αὐτοὶ κομισθῶσιν· ἐροῦντο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς οὐκέτι ἀφῶσιν. Θ. [zu 1, 72, 2 u. Neg. u. Pronomina g. E.] — Ὁ ὕλιππος ἀνήγαγε τοὺς σφετέρους. Θ. [zu 5, 10, 6. vgl. Kr. Hell. 7, 5, 6. Das Verbum im Plural nach dem Namen des Feldherrn 3, 112, 3; über das Particip im No. des Plurals nach dem Verbum im Sing. zu 6, 25, 3.]

A. 4. In gleicher Weise treten nicht selten nach Singularen Plurale von Demonstrativen und Relativen ein, in sofern alle Individuen der Gattung zu bezeichnen sind. Vgl. Porson zu Eu. Dr. 910. (Selten um-

gefehrt.) Κακὸν γυτὸν πέφυκεν ἐν βίῳ γυνὴ καὶ πτώμεθ' αὐτὰς ὡς ἀναγκαῖον κακόν. Μέ. Ἄνθρωπος εἰ δὴ ποῦθεν, ὦν ἐστ' οὐδὲ εἰς ᾧ μὴ κακὸν τι γέγονεν ἢ γενήσεται. Φιλ. Ἄλλος ἀναστὰς ἔλεγε τῷδ' ἐναντία, αὐτοὺς γόος, οἵπερ καὶ μόνοι σώζουσι γῆν. Εὐ. Φίλοις ἀληθῆς ἦν φίλος παροῦσι τε καὶ μὴ παροῦσιν, ὦν ἀριθμὸς οὐ πολὺς. Εὐ. — (Δεῖ τινὰς φίλους ἐπάροχιν, οἷον αὐτὸς δὴ. Αἴ.)

A. 5. Wegen ihrer collectivischen Bedeutung können auch Wörter wie ἕκαστος, τίς, πᾶς τις, οὐδεὶς, ὅς ἂν, ὅστις (ἂν) mit Pluralen in Beziehung stehen, sowohl der Plural auf den Singular bezogen als umgekehrt. Όταν ἕκαστος διανοηθῇ ὡς ἄλλος ἐστὶ ὁ πράσσων, τοῦτοις εὐ ἴστε ὅτι πᾶσιν ἅμα πάντα ἤκει τὰ χαλεπὰ φερόμενα. Ξε. Προσῆει ἐνὶ ἑκάστῳ, οὕστινας ᾤετο ἔχιν τι δοῦναι. Ξε. Ἐκαστον ἐκέλευσε τοῖς καινοῖς ἑαυτῶν θεράπωνιν εἰπεῖν ὅτι ὅστις ἂν ὀπίσθεν γαίνηται, κολασθήσεται. Ξε. Ἐργον ἐκ τῆς ἀγορᾶς, δεδιότες εἰς ἕκαστος μὴ συλληφθεῖν. Ανδ. Πίστις ἐδοσαν ἀλλήλοις, νομίζων ἕκαστος τὴν ἐπιχορίαν ταύτην αὐτῷ παρασκευάζειν. Ίσ. (Τῶν ἑαυτοῦ ἕκαστος καὶ παίδων καὶ οἰκετῶν καὶ χρημάτων ἄρχουσιν. Ξε.) — Ἐώρα τοὺς ἐπαινουμένους ὑπὸ τινος ἀντεπαινούτας τοὺτους προθύμως. Ξε. Ἄν τι πάθῃσι κακὸν λυπούνται ἐπὶ τοῦτοις. Ξε. Πᾶς τις ὁμνυσιν οἷς ἀφελὼν τυγχάνω. Αῤ. Δοκεῖς ἂν τι ἔθνος ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι ἔρχεται ἀδίκως πράξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλήλους; Πλ. Οὐδεὶς ἐκοιμήθη, τοὺς ἀπολωλότας πένθοῦντες. Ξε. Ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Ἕλληες ἀνέγονται, εὐχόμενοι μὲν μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέσθαι, κωλύειν δὲ οὐδεὶς ἐπιχειρῶν. Αἴ. — Ὅς ἂν κἀμνηται τῶν οἰκετῶν, τοῦτων σοὶ ἐπιμελητέον πάντων, ὅπως θεραπεύηται. Ξε. Ἀσπάζεται πάντας ᾧ ἂν περιτυγχάνῃ. Πλ. Βασιλέας πολλοὺς κεκολάειν, ᾧ ἂν συγγένηται. Αἴ. — Ὅστις αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ ἢ γλῶσσαν ἢ οὐκ ἄλλος ἢ ψυχὴν ἔχειν, οὗτοι διαπυθνέτες ὡθήσαν κείνοι. Σο. Πολλοῖς παρέστην κἀφθόνησα δὴ βροτῶν, ὅστις κακοῖσιν ἐσθλὸς ὦν ὁμοῖος ᾑ. Εὐ. (Θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν. Πλ.)

A. 6. Ueber die Beziehung eines adjectivischen Begriffes auf ein Substantiv das in einem Adjectiv enthalten ist s. § 43, 3, 12. Vgl. Pflugk zu Eur. Herk. 157. Auf ein in ὑμέτερος liegendes ὑμεῖς bezieht sich οἱ Ἄ. Ryr. 5, 2, 15.

§ 59. Parataktik.

1. Parataktisch ist diejenige Verbindung bei der Begriffe oder Sätze unabhängig von einander zusammengestellt werden. Dies geschieht entweder syndetisch d. h. durch Hinzufügung von Conjunctionen (σύνδεσμοι); oder asyndetisch d. h. durch bloße Zusammenstellung.

A. 1. Im Griechischen waltet bei Weitem mehr als in neueren Sprachen das Streben Begriffe und Sätze durch Conjunctionen zu verbinden und die Rede zu einem wohlgefügten, organischen Ganzen zu gestalten. Asyndeta erscheinen daher regelmäßig nur aus besonderen stilistischen Gründen, namentlich um der Rede mehr Lebhaftigkeit und Eindringlichkeit zu geben oder auch um anzudeuten daß man noch mehreres Aehnliche denken könne. [zu Ἄ. An. 3, 4, 31 lat. A. vgl. zu 2, 4, 28 deutsche A.] Ἦν

ἐν τῷ στρατεύματι πάντα ὁμοῦ ἀκούσαι, δλοφυρμός, βοή, νικῶν-
τες, κρατοῦμενοι, ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ μέγα στρατοπέδον
πολεμιῶν ἀναγκάζοντο γ' ἀγγέλλεσθαι. Θ. Συμβalόντες τὰς ἀσπίδας ἐω-
θοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. Ξε. Ἀναι-
σχυντοῦσιν, ἐρνοῦνται, ψεύθονται, προφάσεις πλάττον-
ται, πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι διακην. Δη. Εἴρηκα,
ἀκηράτε, ἔχετε, κρίνατε. Αῤῥ.

Α. 2. Bloße Verkürzung ist das Ansyndeton in ἄνω κάτω neben
ἄνω (τε) καὶ κάτω drunter und drüber. Ἀνὰ τρεῖς ἐμπάλιν ἄνω
κάτω τὰ πάντα συγγέας ὁμοῦ. Εὐδ.

Α. 3. Dem Ansyndeton gefolgt sich oft die Anaphora, eine nachdrucks-
volle Wiederholung desselben Wortes, das dann wenigstens im zweiten und
den folgenden Sätzen gewöhnlich die erste Stelle einnimmt: ἀναγοράς ἀσύν-
δετος. [zu Xe. An. 3, 1, 37 lat. Α.] Νῦν αἶδε μ' ἐκσωζουσιν, αἶδ'
ἐμὰ τροχοί, αἶδ' ἄνδρες, οὐ γυναῖκες, εἰς τὸ συμπονεῖν. Σο. Πάν-
των τῶν πεπραγμένων ἐξέστη, ὧν ἀπήγγειλεν, ὧν ἐπέσχετο, ὧν περὶ-
νάκιζε τὴν πόλιν. Δη. — Ἔστιν ἀνδρῶπι λόγιμος, ἔστι καὶ θεῖος λό-
γος. Ἐπίταμος. Ἐχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα,
ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Ξε. (Ἐπὶ πάντων καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους
καλεῖς. Αἰ.)

Α. 4. Weniger lebhaft als eindringlich erscheint viel häufiger dieselbe
Anaphora auch mit μὲν — δέ; bloß mit δέ oft bei Dichtern, selten in der
Prosa, wie Her. 1, 114, 1. 5, 26. 7, 10, 6. Hieher gehört auch ἅμα
μὲν — ἅμα δέ simul — simul, zugleich — und, theils — theils.
[Meg. zu Kr.s Ausgaben u. Anaphora.] Ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν
ὀμμάτων ὄψις, ἀπάτης δέ ἡ διὰ τῶν ὠτῶν. Πλ. Λεινὴ μὲν ἀλγὴ
χυμάτων θαλασσιῶν, δεινὰ δέ ποταμοῦ, καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαί,
δεινὸν δὲ πνία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία. ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν ὡς
γυνὴ κακόν. Εὐδ. Ὁ ἀρετὴν ἔχων πλουτεῖ μὲν ὄντων φίλων, πλου-
τεῖ δὲ καὶ ἄλλων βουλομένων γενέσθαι. Ξε. Γνώμη ἀνδρὸς εὐ μὲν
οἰχοῦνται πόλεις, εὐ δ' οἶκος, εἰς τ' αὖ πόλεμον ἰσχυεῖ μέγα. Εὐδ. —
Ζεὺς ἔστιν αἰθήρ, Ζεὺς δὲ γῆ, Ζεὺς οὐρανός. Αἰσ. — Τὸ πειθεῖν οἶόν
τ' εἶναι τοῖς λόγοις ἔστιν αἰτίον ἅμα μὲν βλευθερίας αὐτοῖς τοῖς ἀν-
δρώποισι, ἅμα δὲ τοῦ ἄλλων ἀρχεῖν ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει ἐκάστη. Πλ.

Α. 5. Ansyndeta von Sätzen sind im Allgemeinen bei Dichtern
viel häufiger als bei Prosaikern. Kaum als solche zu betrachten sind die
Stellen an denen der zweite Satz eine Erklärung oder Erläuterung
des ersten enthält, wo freilich oft auch καὶ oder γάρ anwendbar wäre. [Kr.
De auth. p. 57 u. die Meg. zu Kr.s Ausgaben u. Ansyndeton.] Ἀφαι τῶν
ἔργων, ἐπιδείκνω ἡμῖν ὅ, τι λέγεις. Αἰ. Τετόλμηται, δέδοται τὸ σῶμα
τῷ κινδύνῳ. Αἰ. — Εἰμὶ τις γελῶσις ἱατρός. ἰωμένος μῆζον τὸ νόσημα
ποῦδ. Πλ. Ἐλπὶδα χορὴ ἔχειν. ἥδη τινες καὶ ἐκ δεινότερων ἢ τοιῶνδε
ἐσώθησαν. Θ. — Τοῦτο ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ συμβαίνει. Λογίζεσθε γάρ,
ἄρχην βούλεται, τοῦτον δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ἑμᾶς ὑπέκληθεν. ἀδι-
κει πολὺν ἥδη χρόνον, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἀρίστα συνέλαβεν αὐτόν. Δη. —
Αἱ ἄλλαι τέχνηαι οὕτως ἔχουσιν. ἐκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἔστι τούτους
οὗ τυγχάνουσιν ὄντες περὶ τὸ πρᾶγμα οὐ ἐκάστη ἔστιν ἡ τέχνη. Πλ.
Ἀρ' οἱ κόσμοι οὐ (ταῦτ' οὖν) τοῦτο πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονες
εἰσιν; Πλ. Ὅπως μὴ ποιήσετε ὃ πολλὰκις ἑμᾶς ἐβλαπεν. πάντ' ἐλαττώ
νομιζόντες τοῦ θέντος ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε. Δη. Ἐν
τοῖς λόγοις αἰεὶ τοιούτους εἰ. — πάντ' τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρχαίαντες πλὴν
Σωκράτους. Πλ. Μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι καλῶς βουλευέσθαι. εἰδέναι
δεῖ περὶ οὐ ἂν ᾗ ἡ βουλὴ ἢ παντός ἀμαρτάνειν ἀνάγκη. Πλ. β. Th. 2,

60, 3. 6, 11, 4.] — (Ὡ παῖ σιώπα' πόλλ' ἔχει σιγὴ καλὰ. Σο. Μὴ πάντ' ἐρεῖνα' πολλὰ καὶ λαθεῖν καλόν. Σο. Μὴ πλοῦτον εἴπης' οὐχὶ θαυμάζω θεόν, ὃν χῶ (καὶ δ) κάκιστος θάδῳς ἐκτῆσατο. Εὐ. Μεταδίδον παρθέσις' βέλτιστον τοῦτο δοῦλον ποιήσει πολυ. Με.) Vgl. § 54, 1, 2.

Α. 6. Ähnlich finden sich appositiv selbst der Conjunctiv und Optativ; über den Infinitiv § 57, 10, 8. Κτῆσαι Μυκῆνας μῆδ', ὅπερ γίλκτε θρᾶν, πάθης σὺ τοῦτο, τοὺς ἀμείνονας παρὸν γίλους ἐλέσθαι τοὺς κακίονας λάβῃς. Εὐ. Φυλακτέον μὴ τοιοῦτον ἡμῖν οἱ ἐπίκουροι ποιήσωσι, ἀντὶ ξυμμάχων εὐμενῶν δεσπόταις ἀγρίοις ἀφομοιωθῶσιν. Πλ. Οὐκ εὐκόλος γίγνται' ἂν ὁ κατοικισμὸς ταῖς πόλεσιν, ὅταν μὴ τὸν τῶν ἐσμῶν γίγνηται τρόπον, ἐν γένος ἀπὸ μιᾶς ἰδὼν χώρας οἰκίζηται. Πλ. — Ὡς οἱ ἐπιτηδεύοντες ἀδυναμία τοῦ ἀδικεῖν ἄζοντες αὐτοῦ ἐπιτηδεύουσι, μάλιστ' ἂν αἰσθοίμεθα, εἰ τοιούτῃ ποιήσαιμεν τῇ διανοίᾳ, δόντες ἑξουσίαν ἑκατέρῳ ποιεῖν ὃ, τι ἂν βούληται, τῷ τε δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ, εἰτ' ἐπακολουθήσαιμεν θεόμενοι ποῖ ἡ ἐπιθυμία ἑκάτερον ἀξεί. Πλ. Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα καρπούσθαι ἔδωκεν, ἵνα δοῦν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι προτρέψειεν, ἢ εἰ κακοὶ γίγνοντο, μηδεμίᾳς συγγνώμης παρ' ἑμῶν τυγχάνοιεν. Αἱ.

(Α. 7. Auffallend folgt auf den Indicativ statt eines epxegetischen Indicativs zuweilen ein Particip. Σχεδὸν τι οὕτω διεκείμεθα, ποτὲ μὲν γελῶντες, ἔριστε δὲ θακρύνοντες. Πλ. (Ἀἴμος ὅδ' ἂν ἄριστα σὺν ἡγεμόνεσσιν ἔποιτο, μήτε λιὰν ἀνεθεῖς μήτε πιεζόμενος. Σόλων.) Τοῦτου ἕνεκα ταύτην ἐποιήσαμην τὴν ὑπόθεσιν, ἡγούμενος ἐκ τοῦ παραινεῖν τὴν τε διάνοιαν τὴν ἐκείνου μάλιστ' ὠφέλησεν καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμμετοῦ τάχιστα δηλώσειν. Ἰσ. Vgl. 3. Ser. 7, 8, 10 u. 3. Th. 3, 18, 2.)

Α. 8. Ähnlich wie Α. 5 findet sich das Asyndeton bei lebhaften Auforderungen und Versicherungen. Ἰκετεύω ὃ πάππε, δός μοι ἄρξαι αὐτοῦ. Ξε. Αποκτείναντί με, οὐ παραιτούμαι. Ανδ. Τίμη ἐμποδῶν εἰμι; παρῆμι, ἀρχέτω. Ξε. Ἐκὼν, ἐκὼν ἡμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι. Αἰσ. Ἦξις, ἐπειγὼν μὴδὲν, εἰς τὸ μόρσιμον. Σο.

Α. 9. Zwei Sätze unverbunden scharf neben einander gestellt können der erste einen gesetzten Fall, der zweite eine eventuelle Folge ausdrücken. Vgl. § 54, 1, 1. Ἦν λάβῃ μὴδὲν γερομένην, δοῦλος αὐτὸς γίγνεται. ἀλλ' ἔλαβεν αἰσχροῖν' οὐ βιωτόν ἐστ' ἐτι. ἀλλ' ἔλαβεν ὥραιαν τις' οὐδὲν γίγνεται μᾶλλον τι τοῦ γήμαντος ἢ τῶν γειτόνων. Γν. Anders Dem. 19, 221.

Α. 10. Ein Gegensatz mit οὐ kann asyndetisch eintreten. Weniger scharf ist ἀλλ' οὐ, neben dem sich auch das nur ablehnende καὶ οὐ findet. Τὸ συνετὸν θεὸς δίδωσιν, οὐχ ὁ πλοῦτος. Εὐ. Ὁ [μὲν] εἰς τὸν ἀσθενῆ τι Πάμφιλε ποιὼν ὑβρίζειν, οὐχ ἁμαρτάνειν δοκεῖ. Φιλιππίδης. Τῶν κακῶν ἀλλ' ἅττα θεὶ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Πλ. Ἰστοὶ γυναικῶν ἔργα ποῦν ἐκκλησίαι. Γν.

Α. 11. Wenn man das Vorbergehende zusammenfaßt, um etwas Neues anzuknüpfen, gebraucht man statt des gewöhnlichen μὲν οὖν oft bloß μὲν, wie Thuf. 1, 55, 1. 110, 2. 2, 102, 5. [vgl. Reg. 3. Th. u. μὲν.] Statt durch ὃ etwas anzuknüpfen stellt Xenophon ohne Conjunction das Verbum voran An. 5, 6, 25. 7, 3, 32. 6, 40; dergleichen 3, 4, 42. 4, 1, 20. 8, 6, 7 u. a. Mehr Nachweisungen dort im Register unter Asyndeton.

2. Parataktisch angefügt werden Begriffe und Sätze durch

copulative und adversative Conjunctionen, wie καί, (τέ), οὐδέ, μηδέ; καί—καί, τέ (—) καί, τέ—τέ; εἴτε—εἴτε, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε; οὔτε—τέ, μήτε—τέ; (μὲν—) δέ, ἀλλά, μέντοι; ἢ ἢ oder, ἢ — ἢ entweder — oder u.

Α. 1. Ueber die Bedeutung dieser Partikeln einzeln unten § 69; hier nur über mehr oder weniger Gemeinsames eigenthümlicher Verbindungen. Zwar verbindet auch der Grieche gew. nur Gleichartiges; doch weniger servil als wir findet er mehrfach Verbindungen die uns als Mißverhältnisse erscheinen würden ganz naturgemäß, zumal wenn das Verbundene nur äußerlich, in der Form, verschieden ist.

Α. 2. Ueber die Verbindung verschiedener Casus von Participien § 56, 14, 2. (Sonst ist diese Verbindung selten. So auch die eines bloßen Casus mit einer Präposition und ihrem Substantiv.) Κορὴν ἡ δέος ὕδατος καὶ ἀφ' ὅπου ὄρεϊ ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ. Ξε. — Ἀπεκρίνατο διὰ βραχείων τε καὶ αὐτὰ τὰ ἐρωτώμενα. Πλ. Τριάκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν Λοκρίδα καὶ Εὐβοίαν ἅμα φυλακὴν. Θ.)

Α. 3. Leicht verbinden sich verschiedene Wortarten die sinnähnliche Verhältnisse bezeichnen. [Reg. 3. Th. u. Ger. u. Verbindung.] Ὁ παγκρατιστὴ καὶ γυνή. Εὐ. Ἀγόρευε συμβὰς καὶ θεῶν ἀνώμοτος φίλος γένει ἄν. Εὐ. Παρεπεπνεύσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροὶ καὶ νομιζόντες κατασχέσειν θεδῶς τὰ πράγματα. Θ. — Παρῶνδε βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς. Θ. Καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγει. Πλ. [3. Th. 8, 48, 6.] Ἐβλασθήμει κατ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλη τῇ φωνῇ. Ἀθ. Ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι διέσφαιραν. Θ. Οἱ ἵπποι ἀπεχωλοῦντο ἐν γῇ ἀποκρότω τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπωροῦντες. Θ. Προσπίπτει ἀφνω τε καὶ νυκτός. Θ. — Πρῶ ἐσβαλόντες καὶ τοῦ σίτου ἐτι χλωροῦ ὄντος ἐσπένιζον τροφῆς. Θ. Ἀμα τῷ τειχισμῷ καὶ τοῦ ἥρος ἐδῆς ἀρχομένου ναῦς ἐστειλαν. Θ. Ἐποίησαντο τὴν ξυμμαχίαν τοῦ χειμῶνος τελευτώντος ἥδη καὶ πρὸς ἔαρ. Θ. — Πολλῷ θορόνῳ καὶ πεφοβημένοι παρεσκευάζοντο. Θ. [vgl. 3, 58, 3. 4, 18, 1. 69, 3.] Διὰ πολλοῦ θορόνῳ καὶ ἄσιτοι οἱ πλείους ἀντανήγοντο. Θ. Ἀπὸ τῆς χώρας ἐτρέφοντο καὶ ἐργαζόμενοι μισθοῦ. Ξε. [vgl. Th. 3, 25, 2. 4, 26, 3.] Ἀδύνατοι ἦσαν ἀποβῆναι τῶν τε χωρίων χαλεπότητι καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων. Θ. Ἐγένετο πλοῦσιος οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὐδὲ δόντος τινός. Πλ. — Ἀθηναῖοι ἐηρηγίσαντο ναῦς ἐξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν καὶ στρατηγούς, βοηθούς μὲν Ἑγεταίους πρὸς Σελινοντίους, συγκατοικίσαι δὲ καὶ Ἀεοντίους. Θ. [zu 6, 8, 2. vgl. zu 5, 9, 7.] — Ἀπέβαινε πολλὴν εὐπορίαν καὶ γούσι καρτερόν ὄν τὸ χωρίον. Θ. [vgl. 3, 36, 1.] Ἐπεινούμενοι μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν χαίρετε. Ξε. Οὐ ναυτικῆς στρατιᾶς μόνον δεῖ, ἀλλὰ καὶ πῆδον πολὺν ξυμπλεῖν. Θ. Ὁ Πεδάριος αὐτός τε καὶ τὸ στρατεύμα ἔχων προσέβαλε τῷ ἐνύματι. Θ. Παρεβόηθει μετὰ τε τοξοτῶν οὐ πολλῶν καὶ τοὺς Ἀργεῖους παραλαβών. Θ. [zu 1, 26, 3.]

Α. 4. Einem Casus wird zuweilen ein Satz angegeschlossen. Τὸ γνῶθι σαυτὸν ἔστιν ἂν τὰ πράγματα ἴδης [εἰδῆς Cobet] τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοι ποιητέον. Μέ. Αἶξον τὸ ψήφισμα καὶ τίνες ἐγένοντό μοι κατήγοροι. Αἰν. Vgl. § 51, 13, 5 u. Th. 6, 63, 3. — Οἱ κιδαρισταὶ σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακοεργῶσιν. Πλ. Ἐδίδεκε περὶ τε τοῖς ἐν Νισαίᾳ Πελοποννησίοις καὶ μὴ τὰ Μέγαρα λεγούσιν. Θ. — Ἐπιμέλειαν ἔξομεν

τῶν πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκοπὴν καὶ ἣν τι ἄλλο φαίνεται ἐπιτήθειον. Θ. — Ἐνανμάχησαν ἀντίπαλα καὶ ὡς αὐτοὺς ἐκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν. Θ. — Ἀρετὴ μισθοῦς τῇ ψυχῇ παρέχει ζῶντός τε τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὴν τελευτήσῃ. Πλ. [Παρεσκευάζοντο ὡς περ τε προσεδέδοκτο καὶ τῶν Συρακοσίων ἐναγόντων. Θ. [vgl. 3. Th. 6, 72, 4.]

Α. 5. Leicht schließt sich auch einem Particip ein sinneverwandter Satz an. Δοκεῖ σοι εὐδαίμων εἶναι ἄνθρωπος δουλεύων τε καὶ ὃ μὴδὲν ἐξεῖν ποιεῖν ὢν ἐπιθυμοῖ; Πλ. Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέφασθαι, ἅπειροί οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδέσπετον πόλεμον ἀνηροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. Θ. [vgl. 4, 126, 1.] [Ἀνελόμενοι τὰ ναύαγια καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἀντέπλεον, διὰ τὰντα τροπαῖον ἔστησαν. Θ.] Διέβη ναὺς ξυλλέξων καὶ ὅπως ἄλλαι ναυπηγηθείσαν. Ξε. [3. Th. 1, 73, 1. vgl. 4, 86, 1. 5, 83, 4.] Häufig verband man einen Kasus und Sätze mit εἰ τις, wie Th. 3, 21, 1. 35. 4, 69, 3. 128, 3. 5, 3, 3. 6, 32, 2, relative und hypothetische Sätze zu 1, 144, 3.

Α. 6. Einem relativen Satze wird zuweisen ein selbständiger angefügt, was auch Göthe u. A. sich öfter erlauben, während man sonst bei einer solchen Verbindung lieber wie auch, während u. ä. gebraucht. [zu Xe. An. 1, 1, 2. vgl. 3. Th. 6, 11, 1.] Οὐκ ἦδη ἀνέγκλητος ἂν εἴης ἐν τῇ πατρίδι, ἢ σε τιμᾷ καὶ σὺ πράττεις τὰ κράτιστα. Ξε. — Ἐγὼ ἦδη σοι λέγω ὅτι ἦν ἄλλοι τε μακαριωτάτην ἐνόμιζον εἶναι βιοτὴν καὶ ἐγὼ συνεγίνωσκον αὐτοῖς, ταύτην καὶ ἐγὼ νῦν ἔχων διάξω. Ξε. — Ἀνόητον ἐπὶ τοιοῦτους εἶναι ὢν κρατήσας τε μὴ κατασχέσει τις καὶ μὴ κατορθώσας μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι ἔσται. Θ. — (Ἀρεῖον Κύρος μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατραπὴν ἐποίησε καὶ στρατηγὸν δὲ ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδὶον ἀδροῖζονται. Ξε.) — Κακίᾳ τινὶ καὶ ἀνανδρίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφυγέναι ἡμᾶς δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, ὅτινές σε οὐ διεσώσαμεν οὐδὲ σὺ σπαντόν. Πλ. — (Οὐδὲν πρόσδεόμεθα ἐπαινέτου ὅστις ἐπεισὶ μὲν τὸ αὐτίκα τέρωει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει. Θ. vgl. Lys. 14, 17.)

Α. 7. Von selbst versteht es sich, daß man verschiedene Tempora und Modi verband, wenn es sinngemäß war. Οὐ πεπιδόμεθα αὐτοῖς ἀμφοτέρω, ἀλλ' εἰ θεοῦ ἦν, οὐκ ἦν, γήσομεν, ἀσχροκερδής. Πλ. Πολύλακς ἐβλάψε δόξα μεγάλα τ' εἰργασται κακὰ. Εὐδ. Ἰδοῦσα ἔσχον θάυμα καὶ περισκοπῶ. Σο. Vgl. § 53, 2. — Ἐγὼ ἐσέζεσθαι φημι καὶ οὐκ ἂν ἀρνηθεῖην. Δη. Σὺ μὴτ' ἀποτρέπον τάληθες οὕτε κατατενὼ λίαν ἐγώ. Εὐδ. Οὐ κακὸν ἔχω μὴδ' ἔχοιμι. Ἀντιφάνης. Ἐγὼ ἀναδῆς οὐτ' εἰμὶ μὴτε γενοίμην. Δη. Vgl. 3. Th. 1, 131, 2. 2, 44, 1. 3, 113, 2. Rr. 3. Dion. p. XLVII u. § 54, 8, 2.

Α. 8. Leicht ist in manchen Verbindungen der Uebergang von einem Infinitiv zu einem selbstständigen Satze. Λέπονσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θανάσιον πᾶσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτενον δεῖσαι αὐτούς. Ξε. Τὰ ἐπιτήδεια ἀνακεκομισμένοι ἦσαν, ὥστε μὴδὲν αὐτόθεν λαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτηνεσσι ἅ ἐκ τῶν Ταύρων ἔλαβον. Ξε. Ἐνέβη ὥστε πολέμου μὲν μὴδὲν ἐτι ἀρᾶσθαι μηδετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρηγὴν μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. Θ. [zu 2, 47, 2. vgl. 8, 5, 2.]

(Α. 9. Auffallender sind manche Uebergänge von einem Particip

zu einem bestimmten Verbum. [3. Th. 1, 57, 2.] Νόσω ἐπιέζοντο κατ' ἀμφοτέρα, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὐσης ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα καὶ τὸ χωρίον ἅμα ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο ἐλώδες καὶ χαλεπὸν ἦν. Θ. Παρὴν ὁ Γαδάτας ἄλλα τε δῶρα πολλὰ καὶ παντοῖα γέρων καὶ ἄγων, ὡς ἐξ οἴκου μεγάλου, καὶ ἵππους δὲ ἦγεν. Ἑε.).

Α. 10. Von der Construction mit *οἷ* oder *ὡς* daß geht man zuweilen zu der mit dem Infinitiv über; selten umgekehrt. Ἐξηγγέλη αὐτοῖς ὡς εἴη Ἀπόλλωνος ἔξω τῆς πόλεως ἐοική, καὶ ἐλπὶδα εἶναι ἐπιχειρήσας ἐπιπεσεῖν ἄφνω. Θ. Ἐλεγε τοῖς προέδροις ὅτι ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔσται· προαποπεμφθῆναι τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα. Θ. [Διεβών ὡς φθίρεται τὰ πράγματα· τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τὰς τε ναὺς οὐ κομίζειν καὶ ὅτι κακοὶ τὸ ναυτικόν. Θ. zu 8, 78, 2.]

§ 60. Πτοτικ.

1. Als Subject des Satzes steht der Nominativ vgl. § 45, 2; der Accusativ beim Infinitiv gew. nur dann wenn es ein von dem Subject des Hauptverbuns verschiedener Begriff ist. Vgl. § 55, 2 mit den Α.

Α. 1. Ueber eigenthümliche Erscheinungen des No. § 45, 2, 1—4 und § 56, 9, 4.

Α. 2. Ueber die Form des No. für die des Vo. § 45, 2, 5.

2. Das Prädicativ steht in demselben Casus in welchem das Nomen von dem es ausgesagt wird steht oder stehen mußte.

Α. 1. Es kann nämlich jenes Nomen oft fehlen, besonders beim Infinitiv nach § 55, 2, 4 u. 6 vgl. § 51, 6, 3 u. 4.

Α. 2. Ueber den No. und Ac. bei *ὀνομά ἐστιν ἐμοὶ* § 48, 3, 6. Ueber den Prädicativs-genitiv § 57, 3, 1, 3 u. 4; beim absoluten Ge. § 47, 4; über den prädicativen Ge. § 47, 6 vgl. eb. 8 Α. 2 u. 9 Α. 2.

Α. 3. Selbst numerische Begriffe mit oder ohne Substantiv können sich, statt im Ge. zu stehen, ihrem Nomen im Casus assimiliren vgl. § 47, 8, 2. Nothwendig ist diese Assimilation in dem Falle § 47, 28, 4. vgl. 50, 11, 1 u. 57, 3. Ἡ τάξις ἦν ἑκατὸν ἄνδρες. Ἑε. Τὸ ὀπλιτικὸν ἡθροίσθη δις χίλιοι. Θ. (Οἱ Ἀρκάδες παρῆσαν πολλοὶ ὀπλιταὶ. Ἑε.) Πορὸν τέσσαρα τάλαντα ἔφερον. Θ. [zu 2, 13, 3.] Ἐξέρης ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιῶν. Α. [vgl. Xe. An, 3, 5, 16.] (Τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ εὖρος ὀργυαὶ πέντε. Ἑε. vgl. An. 4, 5, 4.)

3. Das Object bestimmen die Regeln § 46—48.

Α. 1. Ueber die Abweichung durch Assimilation § 51, 10 u. 12.

Α. 2. Was rücksichtlich der Rection von Simplicien bemerkt ist gilt auch von Compositen, so weit es nicht ausdrücklich beschränkt worden. Also z. B. wie *φύγειν τινά* so auch *ἀποφύγειν τινά* &c. Ueber die Casusbestimmungen durch Präpositionen s. unter diesen § 68.

4. Zu mehreren Verben gehörige Substantive oder Pronomina werden bei etwaniger Verschiedenheit der bezüglichen Verhältnisse dem nächsten Verbum angefügt, oft auch da wo dieses eben nicht übergeordnete Bedeutung hat.

[A. 1. Selten zur Erscheinung kommt die Regel, wenn das Nomen ein Mal im N.o., dann in einem obliquen Casus erforderlich ist. *Ἡμεῖς δὲ μέλλομεν τοὺς τοὺς εἶργεν, σφενδομητῶν τὴν ταχίστην δεῖ* (erg. ἡμῖν). *Ξ. 3. An. 2, 5, 41.*]

[A. 2. Noch auffallender richtet sich sogar nach einem parenthesenartigen Satze mit γάρ ein vorangehendes Nomen, wenn es dem Begriffe nach diesem mit angehört, auch in der Construction nach demselben, statt sich dem Hauptsatze anzufügen. Ein Sprachgebrauch der sich jedoch auf den Ionismus und einige Stellen des Thuk. beschränkt. (*3. Th. 1, 72, 1.*) *τῶν Σαμίων ἦσαν γάρ τινες οὐδὲν ὑπέμειναν, ξυνθέμενοι ξυμμαχίαν διέβησαν ὑπὸ νύκτα εἰς Σάμον. Θ.]*

5. Wenn zwei verbundene Verba ein gemeinsames Object haben, so setzt es der Grieche auch dann wenn beide verschiedene Casus regieren, regelmäßig nur ein Mal, gewöhnlich in dem Casus welchen das zunächst stehende Verbum erfordert. [*Κρ. 3. Dion. p. 119. vgl. p. 17.*]

A. 1. So bei einer Verbindung durch καί, οὐδέ, οὔτε — οὔτε. (*Ἐνδεῖς ἐσσι καὶ οὐκ ἔχει ὁ Ἑρως κέλλος. Πλ.*) — *Πρὸς τοὺς ἐπιπλήττοντας καὶ νουθετοῦντας ἡμᾶς οὕτω διατίθεσθε δυσκόλως ὥσπερ πρὸς τοὺς κακὸν τι ἐργαζομένους. Ίσ.* φαίνεται ὁ δῆμος ταῖς ἄλλαις πολιτείαις μαχομένους καὶ καταλύνων. *Ίσ.* — *Οὐ δὲ τοῖς παιδοτροφίαις ἐγκαλεῖν οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων. Πλ.* — *Οὐχ ἑώρακα Πρωταγόραν πώποτε οὐδ' ἀκήκοα οὐδέν* (erg. αὐτοῦ). *Πλ.* *Λέγωντας δὲ πάντως συννεστέον Πρωταγόρα, ὃν οὔτε γινώσκεις οὔτε διίλεξαι οὐδὲ πώποτε, σοφιστὴν δ' ὀνομάζεις. Πλ.* *Ἴππον οὐκ ἂν οἰσθήμεν ὃν οὐδ' ὀρώμεν οὐδ' ἀπτόμεθα. Πλ.*

A. 2. Am häufigsten erscheint die Regel bei Verbindung eines Particips und seines bestimmten Verbums. *Ἀνοήτων ἐπὶ τοιούτους ἵναίαι ὃν κρατήσας μὴ κατασχέσει τις. Θ.* (*Ἀνὴρ οὐδ' ἂν εἰθὺς γεγόμενος ἀγαιρεθῇ τις. Θ.*) *Τοῖς θεοῖσι χρὴ θύοντας αἰτεῖν τάχατά, μαντείας δ' ἰάν. Εὐδ.* *Τεθνηκόσιν ἔλεγεν, οἷς οὐδὲ τοῖς λέγοντες ἐξικνούμεθα. Ἀρ.* *Τὰ τῶν θεῶν ἔχοντες ἐπιμελούμεθα. Εὐδ.*

A. 3. Doch kann auch das entferntere Verbum, wenn es bedeutender ist, den Casus des gemeinsamen Objects bestimmen; dies selbst bei einer Verbindung mit καί oder μὲν—δέ. *Βάλλειν δεήσει ἀναιρουμένους ταῖς βώλοισι. Ξε.* — *Ἐγὼ ἡμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ δνειδῶν ἔνα ἔκαστον οὐδὲν παύομαι. Πλ.* *Πᾶς πάντα καὶ διεδίδασκε καὶ ἐπέπληττε τὸν μὴ καλῶς αὐλοῦντα. Πλ.* — *Ἐπιτιμῶ καὶ ἀποδομιζέμι τῶν ἀρχόντων τισίν. Ἀν.* *Ἀντίποιον καὶ εἰσοδόρησα ἐκείνῳ ὃν ἦν ἄξιος. Ἀνδ.* — *φαίνεται ἡ ψυχὴ τὰ μὲν ἀπειλούσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα ταῖς ἐπιθυμίαις. Πλ.* [Vgl. Pflugk zu Eur. Herakl. 227 u. Lobbeck zu Soph. Ai. 476 S. 268.]

A. 4. Von selbst versteht es sich daß, wenn die verbundenen Verba denselben Casus regieren, das gemeinsame Object nur Ein Mal gesetzt wird. *Ἐν φρονίμοις περὶ τῶν μεγίστων τάληθ' ἰδότα λέγειν ἀσφαλές. Πλ.* *Ἡ τοῦ σώματος νοσοτροφία ἀπειρογούσα αὐτὸν τῶν πολιτῶν κατέχει. Πλ.*

Α. 5. Auch von einer Präposition regiert kann ein Nomen als Object (als bloßer Ac.) zu einem Verbum mit gehören. [3. Th. 1, 114, 1.] Μέρος τι πέμπας πρὸς τὸ φρούριον αἰρεῖ. Θ. Οὐδὲν φροντίζει ἐξ ὁποῖων ἂν τις ἐπιτηδεύματων ἐπὶ τὰ πολιτικά ἴων πράττη. Πλ.

Α. 6. Ueber relative und interrogative Objecte § 51, 9, 2. 17 Α. 4 ff.

6. Wenn einem relativen Satze ein zweiter durch eine copulative oder adversative Conjunction angeschlossen wird, so pflegt man das Relativ bei diesem nicht zu wiederholen; sondern läßt es entweder ergänzen oder dafür ein entsprechendes demonstratives oder erforderlichen Falls ein persönliches Pronomen eintreten. Ἀοα μετ' ἐκείνου ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένον ὡ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; Πλ.

Α. 1. Am regelmässigsten ist die Auslassung, wenn ein No. zum zweiten Satze erforderlich wäre. Δοκεῖ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις ὃ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν. Πλ. Τοῖτοῖς ἅπασιν ἐκείνῳ οἷς τι μέλει τῆς αὐτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλείοντες ζῶσι χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτα πορεύονται αὐτοῖς. Πλ. — Ἡμᾶς, οἷς κηδεμὼν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δ' ἐπ' αὐτὸν, τί ἂν οἴομεθα παθεῖν; Ξε.

Α. 2. Als obliquus Casus wird beim zweiten Satze das persönliche Pronomen nothwendig, das demonstrative (gew. ein Casus von αὐτός), wenn die Deutlichkeit es erfordert, gesetzt. Οἰκία πολὺ μείζων ἢ ὑμετέρα τῆς ἐμῆς, οἷ γε οἰκία μὲν χορήθε γῇ τε καὶ οὐρανῷ, κλίνει δ' ὅμῃν εἰς ἡν ὁπόσαι γένοιντ' ἂν εὐναὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ξε. Καὶ νῦν τί χορή θράν, ὅστις ἐμφανῶς θεοῖς ἐχθαίρομαι, μισεῖ δὲ μ' Ἑλλήνων στρατός; Σο. — Ὅστις λέγει μὲν εὖ, τὰ δ' ἔργ' ἐφ' οἷς λέγει ἀσχερὶ ἐστὶν αὐτοῦ, τοῦτον οὐκ αἰνῶ ποτε. Εὐ. Φήσουσι τινὲς με διεξέειναι τοὺς νόμους οὓς Ἀποκόδορος μὲν ἔθηκε, Σπαρτιάται δ' αὐτοῖς χρῶμενοι τογγάνουσιν. Ἰσ. Οὐκ ἐπιτρέφομεν ὧν φάμεν κηδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἀνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι γυναῖκα μιμεῖσθαι ἀνδρας ὄντας. Πλ. — (Ἄ δὲ) ἑτέρων ἐπράχθη καὶ οὐ χαλεπὸν ἦν περὶ τούτων πυνθέσθαι, ἐτόλμησε ψευδόμενος τέτταροι καὶ εἴκοσι μναῖς τοὺς αὐτοῦ θυγατροῦδος ζημιῶσαι. Απ. Πολλοὶ πράξεις ἡδὴ τοιαῦται γέγονασιν ἅς ἐν ἀρχῇ μὲν ἅπαντες ἐπέλαβον εἶναι συμφόρας καὶ τοῖς παθοῦσι συνηχθέσθαι, ὕστερον δὲ τὰς αὐτὰς ταύτας ἐγνώσαν μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίας γεγενημένας. Ἰσ.) — Ἀρμῖος, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλεῖα καθιστάναι καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος νῦν ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν πειράται. Ξε.

(Α. 3. Ein ähnlicher Gebrauch findet sich auch bei Verbindung eines Participis mit einem Verbum. Βούλομαι σοὶ κακείνας τὰς εὐφορὰνας δηλῶσαι ὅσας ἐγὼ χρῶμενος, ὅτ' ἦν ἰδιώτης, νῦν, ἐπειδὴ τύραννος ἐγενόμην, αἰσθάνομαι στερόμενος αὐτῶν. Ξε.)

[Α. 4. Seltener erscheint auch im zweiten Satze ein Relativ, wie Her. 3, 40, 2, Thuk. 2, 43, 3. 44, 1. 4, 92, 2. 6, 4, 3. 89, 5. 101, 1. Plat. Guthyd. 278, e; dagegen in der Anaphora Ob. β, 131, Eur. Baskh. 443 u. öfter.]

7. Zu ergänzen ist im Griechischen sehr häufig sowohl das Subject als das Object, beide besonders wenn sie als wenig betonte persönliche Pronomina, einen kurz vorher erwähnten Begriff erneuernd, eintreten würden, aus dem Zusammenhange sich von selbst

ergebend: er, sie, es; ihn, sie, es; demselben, derselben u.
[Register zu Kr.s Ausgaben u. Subject und Object.]

A. 1. Ueber das Subject der dritten Person § 51, 5, 3. Auch das zu ergänzende Object ist gewöhnlich ein Pronomen der dritten Person: αὐτόν, αὐτῷ u. Von der ersten und zweiten Person fehlt häufig nur der (im Verbum enthaltene) Nominativ vgl. § 51, 1; selten ein obliquus Casus. Πολλοὶ οὗτω πρὸς τινὰς ἔχουσιν ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας (erg. αὐτοὺς) μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀντιχοῦσιν (erg. αὐτοῖς), εὐτυχούντων δὲ (erg. αὐτῶν) λυπεῖσθαι. Ξε. — Ἐμπιπλᾶς ἀπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε (erg. αὐτοῦς). Ξε. Ἐπαγγελιαμένον τοῦ Ἀγγελίου τὴν στρατιάν διδόναι (erg. αὐτῷ) οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅσαπερ ᾔσθεν. Ξε. Αἱ δοκοῦσι κάλλιστα τῶν ἐπιστημῶν καὶ ἐμοὶ πρόποιον ἂν μάλιστα ἐπιμελουμένῳ (erg. αὐτῶν), ταύτας μοι ἐπιδείκνυν. Ξε. Ἦν τις μαλακύνεται, μὴ ἐπιτρέπετε (erg. τοῦτο αὐτῷ). Ξε. Τοῦτο ἐμοίγε φαίνεται ὅτι οὐ πάσα γε καρτερία ἀνδρεία σοι φαίνεται, τεκμαίρομαι δὲ (erg. τοῦτο) ἐνθένδε. Πλ. — Μὴ οἶον τὰ μόνα ἡμῖν ἀγαθὰ ὄντα ἐμὴν παραδῶσιν (erg. ἡμᾶς). Ξε. Vgl. § 47, 4, 3 und § 51, 6, 3 u. 4.

A. 2. Ähnlich ist zuweilen aus einem (meist vorübergehenden) Adjectiv ein Prädicatsaccusativ zu ergänzen. Ποιητὴς ὁ ἔρως σοφὸς οὕτως ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι (erg. σοφόν). Πλ. Ζήνισμιν ὥς οἱ σοφισταὶ αὐτοὶ τε ἀντιπεῖν δεινοὶ τοὺς τε ἄλλους ὅτι ποιοῦσιν (erg. δυνατοὺς) ἅπερ αὐτοὶ δυνατοί. Πλ.

(A. 3. Bei manchen Verben schwebt ein Nomen vor dessen Begriff sie selbst anregen. So zuweilen auch ein Nomen mit einer Präposition. Ἀντίος τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν (erg. οἶνον) ἐκέλευσεν. Ξε. Ζηνοῦ ὑπελάσας ἤρετο εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δ' ἐπιστήσας (erg. τὸν ἵππον) εἶπεν. Ξε. [Dial. Sy. A. 4.] Παρήγγελε τοὺς τοξότας ἐπιβεβλησθαι (erg. τὰ τοξενύματα) ἐπὶ ταῖς νευραῖς. Ξε. — Τῶν ἵππων τῶν μὲν ἐν καταβεβηκότων (erg. ἀπὸ τῶν ἵππων), τῶν δ' ἀναβαινόντων (erg. ἐπὶ τοὺς ἵππους) ἐπελάνουσιν. Ξε.)

A. 4. Bei andern Verben kann ein ihnen sinverwandtes Nomen als Object gedacht werden. Πέμπων (erg. ἄγγελον) ἐκέλευε τὰ ὅπλα παραδιδόναι. Ξε. Αὐτόμολοι ἀπήγγελλον (erg. ἀγγελίαν) Κύρῳ περὶ τῆς στρατιᾶς. Ξε. Ὅρωσιν οἱ διδόντες εἰς τὰ χρήματα. Εὐ. Ὅταν ὁ δαίμων εὐ. διδῶ, τί δέει φίλων; Εὐ. Vgl. Kr. Nr. 3, 1, 34 u. § 52, 1, 2.

A. 5. Bei einigen Verben schweben ganz unbestimmte sachliche Objecte vor. Vgl. § 52, 1, 5. Θεράπευε τὸν δυνάμενον, ἅπερ νοῦν ἔχης. Γν. Τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποκνήγων ἤρπαζον. Ξε. Οὐ παντελῶς δὲ τοῖς πονηροῖς ἐπιτρέπειν, ἀλλ' ἀντιτάττεσθαι. Μέ.

A. 6. Ähnlich kann ein allgemeiner persönlicher Begriff, wie *unā*, ἀνθρωπος als Object bei einem gesetzten Prädicat vorschweben. Τὰ κακῶς τρέγοντα χωρὶ ἀνδρείους ποιεῖ. Μέ. Τὸ μὲν θάρσος ἀμεινάν τε καὶ ὁρθυμίαν καὶ ἀπείθειαν ἐμβαλλει, ὁ δὲ φόβος προσεκτικώτερος τε καὶ ἐπιειθεστερὸς καὶ εὐτακτικώτερος ποιεῖ. Ξε. Vgl. § 52, 1, 3 und 55, 2, 6.

8. In einzelnen Verbindungen stehen Präpositionen mit ihrem Casus im Verhältnisse eines bloßen Casus: περὶ εἰκοσιν ἀπέθανον, ἀπέκτειναν ungefähr zwanzig fielen, tödteten sie.

A. 1. So gebrauchte man bei Zahlen *eis* gegen und *peri* ungefähr mit dem Ac. allgemein im Verhältnisse eines No., Ac. und Subj.

jectsgenitivs. Συνεβόηθησαν εἰς εἴκοσι μάλιστα ἡππείας. Θ. Ἀπέθανον αὐτῶν περὶ τριακοσίου. Σε. Συνελέγησαν ὅλῃται τῶν Λακεδαιμονίων ἐς ἑξακοσίους. Σε. — Διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους. Θ. — (Περὶ τυγχάνουσι τοῖς λελυμένοις, ὡς περὶ ἑκατὸν οὖσαν. Σε.) — Ἦδη συνελεγμένων ὡς περὶ ἑπτακοσίου λαβὼν αὐτοὺς καταβαίνει. Σε. Ἦν καταπληξὶς παρὰ τοῖς πολιορκουμένοις, καίπερ ὄντων τῶν μισθοφόρων εἰς μυρίους. Πολ. Ueber ἀμφὶ Kr. S. lex. zu Kr. An. u. d, η, τό 8, c.

[A. 2. Aehnlich findet sich ἐπὶ δέκα σταδίου eine Strecke von zehn Stadien als No. und als Ac., auch mit einem davon regierten Ge. Man denke sich dies wie ἐπὶ δέκα σταδίου τι, entsprechend einem τὸ ἐπὶ δ. στ. [Kr. in d. Jahrb. f. wiss. Kr. 1829 S. 42. vgl. z. Th. 6, 34, 7.] Κατεσκήνη τῶν τευχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα σταδίου ἑκατέρου. Av. — Ἦν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τευχῶν διελθὲν ὅλα τὰ μακρὰ τεῖχη διασκήφαι. Av. Προὔκαλοντο τῶν μακρῶν τευχῶν ἐπὶ δέκα σταδίου καθελὲν ἑκατέρου. Σε.]

[A. 3. Eben so gebraucht besonders Thuf. ἐπὶ πολὺ eine weite Strecke hin, ἐπὶ μέγα einen großen Theil. Vgl. § 68, 42, 1. Ἀπέφαικον ἐρῆμον ὃν τὸ χωρίον αὐτὸ τε καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας. Θ. (Reg. z. Th. u. πολὺς.) Ἐσσιδήρωτο ἐπὶ μέγα τοῦ ξύλου. Θ. z. Th. 2 76, 3.]

[A. 4. Aehnlich findet sich besonders bei Thuf. auch das distributive κατὰ mit dem Ac., z. B. in καθ' ἑκάστους und καθ' ἑκαστον, im Verhältnisse eines (Ac.) No. ob. Da.: die, den einzelnen, im Einzelnen; κατὰ δέκα je zehn. [z. Th. 4, 32, 3. 47, 2.] Ἐνθυμέσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξυμπαντες. Θ. Βραχυτάτω ἂν κεφαλῇ, τοῖς τε ξόρπασι καὶ καθ' ἑκαστον, τῷδ' ἂν μὴ προσέθαι ἡμᾶς μάδοιτε. Θ. Ὁ Νικίας κατὰ τε ἐθνη, ἐπιπαριῶν ἑκαστα, καὶ ξυμπασι τοιάδε παρεκελεύετο. Θ.]

9. Ueber den Infinitiv in Casusverhältnissen § 50, 6, 1—9.

10. Als Casus erscheinen häufig auch Sätze.

A. 1. Selbständige Sätze in der Regel nur wenn durch den Artikel substantivirt nach § 50, 6, 10; relative meist ohne denselben nach § 51, 13, 1—6, selten mit dem Artikel § 50, 8, 20. Aehnlich finden sich auch hypothetische oder temporale Sätze. Vgl. § 59, 2, 5 C. Βίος ἐστὶν ἂν τις τῷ βίῳ χαίρη βίων. Iv. Τὸ ἐχρὸν τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὖνον τῶν επικαλεσαμένων γαίνεται, ἀλλ' ἦν τῶν ἐργῶν τις δυνάμει πολὺ προὔχῃ. Θ. Σοφιστῇ μισθὸς κάλλιστός ἐστι καὶ μέριστος ἦν τῶν μαθητῶν τινες καλοὶ καγαθοὶ καὶ φρόνιμοι γίνωνται. Io. — Φιλανθρωπία οὐκ ἀγαυήσεσθε ἦν τι ἔατε αὐτοὺς ἔχειν. Σε. — Τὸ σπένδειν σοι κατὰ παλαιῷ κέϊ (καὶ εἰ) τινος κήδει πέρι. Σο. — (Δουλοῖ ἀνδρα ὅταν ξυνειδῇ μητρὸς ἢ πατρὸς κακά. Εὐ. Vgl. Aisch. 3, 88. 124.)

A. 2. In solchen Verbindungen findet sich zuweilen εἰ τις ohne Verbum, als welches bald εἶναι zu ergänzen, bald das Verbum des Hauptsatzes wiederholt zu denken ist. Von dieser Weise aus ist wie ὅστις, ὁποῖος auch εἰ τις völlig adjectivisch geworden: ὅτου δὴ oder εἰ τον πείθοντος eig. so v. a. πείθοντος ὅστις δὴ ἐπειθε, dann schlechweg gleich mit πείθοντος vnos. Vgl. § 51, 15, 1 u. z. Th. 4, 128, 3. 7, 21, 5. Τῶν νέων τινὰ αἰρήσει, Θεαίτητον τόνδε ἢ καὶ τῶν ἄλλων εἰ τις σοι κατὰ νοῦν. Ill. — Οἱ ἄλλοι ἀπώλοντο ἐπὶ τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος

καὶ εἰ τις νόσφ. Ἐ. Οὐκ ἀπέθανον αὐτῶν πλὴν εἰ τις ἐν τῇ ξυμβολῇ ὑπὸ Τεργαστῶν. Ἐ. [vgl. Th. 4, 26, 3.] — Πάντας ἐξῆγεν, ἐλευόντας βοῦς, αἰγας, οἷς, σὺς καὶ εἰ τι βοωτόν. Ἐ. — (Πολεμοῦνται ἀσφαλῶς ὁποτέρων ἀρξάντων. Θ. Ἐξῆν ὁποτεροισοῦν προκαλεσμένοις διαμάχεσθαι. Θ. Vgl. 51, 15, 2.)

Zweiter Abschnitt: Von den Sätzen.

§ 61. Subject und Prädicat.

I. Das Subject an sich.

1. Das Subject eines Satzes ist entweder persönlich oder unpersönlich. Das persönliche Subject der ersten und zweiten Person wird, wenn es nicht betont ist, bloß durch die Form des Verbums ausgedrückt. Vgl. § 51, 1 u. 60, 7, 1.

2. Für die erste Person des Singulars gebrauchte man auch, in der Prosa jedoch selten, die erste Person des Plurals.

A. 1. Dies geschah ursprünglich wohl in sofern der Sprechende seine Angehörigen mit theiligt dachte. [Isokr. 12, 16, 21, Her. 7, 160, 2] Doch bald erlosch diese Beziehung und es finden sich nicht bloß sehr plötzliche Wechsel beider Numeri, sondern auch (bei Tragikern) auffallende Vermischungen. Ὡς Κύρος ἐπὶ τὸ φιλεῖσθαι δοκεῖ ἡμῖν ἐλθεῖν, τοῦτο πειρασόμεθα διηγῆσθαι. Ἐ. — (Ὁ δὲ δικαίως, ἦν θάνω, θανατούμεθα. Εὐ. — Ἥλιον μαρτυρόμεθα δρῶς' ἃ δρᾶν οὐ βούλομαι. Εὐ.

A. 2. Eben so finden sich auch die obliquen Casus von ἡμεῖς für die von ἐγώ. Οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν ἐθέλουσιν, ἀλλ' αἰετι φλαῦρον περὶ ἐμοῦ λέγουσιν. Ἰσ.

3. Die zweite Person des Singulars wird auch, gleichsam ideell, an jeden bezüglichen Hörer oder Leser gerichtet, für unser man gebraucht.

A. 1. Dieser Gebrauch ist bei weitem nicht so ausgedehnt wie im Lateinischen, meist beschränkt auf Verbindungen wie εἶδες ἂν cerneret, man hätte sehen können, ἡγήσω ἂν man hätte glauben sollen, ἡγήσαιο ἂν credideris, man möchte glauben, u. ä. Vgl. § 54, 3, 10. (Daneben τίς, wie Ae. Ryr. 7, 1, 38 u. 3. An. 1, 5, 8.) Ἄν ζῶντες ἡγήμενοι ἦσαν οἱ προσήκοντες, ὀλίγους ἂν εἶδες. Ἐ. Ἐπ' ἐγνώως ἂν ἐκεῖ οὐδ' ἐνα οὔτε ὀργιζόμενον κραυγῇ οὔτε χαίροντα ὀβρισιτικῶς γέλωτι, ἀλλ' ἰδῶν ἂν αὐτοὺς ἡγήσω τῷ ὄντι ἐς κάλλος ζῆν. Ἐ. Ὅρων ταῦτα ἡγήσαιο ἂν Λακεδαιμονίους μόνους τῷ ὄντι τεχνίτας τῶν πολεμικῶν